

OPRACOWANIE PROGRAMU ROZWOJU MIASTA ŁOMŻA DO 2020

Obszar – POLITYKA SPOŁECZNA

Skład Grupy Roboczej

2

- Janina Picewicz-Znosko – Naczelnik WSZ,
- Elżbieta Olejniczak – Bazydło – zastępca dyrektora PUP
- Anna Sobocińska - WKP
- Katarzyna Nita – p.o. dyrektora Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- Wiesław Jagielak – Dyrektor MOPS
- Anna Fabin - MOPS – zastępca Dyrektora MOPS
- Jan Szymański – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Alicja Moroz - Rutkowska – Prezes, Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego
- Dariusz Budrowski, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
- Bożena Jabłońska – dyr. Centrum Pieczy Zastępczej

3

Uwarunkowania zewnętrzne

W STRONĘ AKTYWNEJ POLITYKI RYNKU PRACY

Aktywna polityka społeczna

- ❖ W ostatnich latach w krajach UE wdrażana jest idea aktywnej polityki społecznej (w odróżnieniu od klasycznej polityki społecznej).
- ❖ Ujmując w skrócie klasyczna polityka społeczna miała chronić pracowników i zapewnić im środki utrzymania w razie niezdolności do pracy i zarobkowania.
- ❖ Nowoczesna (aktywna) polityka społeczna ma zapewnić, że **wszyscy będą zatrudnieni lub będą aktywni**, a przy tym nikogo nie uznaje się za całkowicie niezdolnego do pracy i aktywności.
- ❖ **Ponadto praca i aktywność przynoszą też wszystkim wystarczające do przeżycia dochody** (ewentualnie uzupełniane przez świadczenia i dodatki aktywizacyjne).

Aktywna polityka społeczna - pojęcie

- ❖ **odchodzenie od polityki nastawionej na udzielanie świadczeń** do takich działań, które **motywują ludzi do aktywności**, w szczególności do pracy zawodowej.
- ❖ W uproszczeniu a.p.s. to hasło „**praca zamiast zasiłku**”.
- ❖ „**workfare state**” - „państwo nakłaniające, mobilizujące do pracy zawodowej” od słów: *work* – praca i *state* – państwo

Aktywna polityka społeczna – najważniejsze sfery działań:

- ❖ **przechodzenie od pasywnych do aktywnych programów rynku pracy,**
- ❖ **rozwijanie specjalnych instrumentów rynku pracy adresowanych do osób „trudno zatrudnianych”,**
- ❖ **rozwijanie specjalnych instrumentów reintegracji społecznej i zawodowej adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

Aktywna polityka społeczna

- ❖ podejście skłaniania do pracy oparte jest na założeniu, że selektywne świadczenia pieniężne prowadzą do powstania „kultury uzależnienia”. Odpowiadają za to mechanizmy racjonalnego zachowania, a świadczenia traktowane są jak bodźce, na które ludzie odpowiadają swoimi zachowaniami np. jeżeli wprowadzimy zasiłek dla samotnych matek, to należy się spodziewać, że samotnych matek przybędzie, a stan ich samotności będzie się wydłużał;
- ❖ Warunki otrzymania świadczeń skłaniają więc ludzi, którzy są nimi zainteresowani, do zmiany swojego zachowania, aby zwiększyć prawdopodobieństwo otrzymania i utrzymania świadczenia.
- ❖ W długim okresie zmiana zachowań wchodzi w nawyk i staje się przyzwyczajeniem, a w końcu zwyczajem, czyli elementem kultury, który może być przekazywany z pokolenia na pokolenie.
- ❖ „Kulturę uzależnienia” trzeba oczywiście zwalczać, a najlepszym sposobem na to, jest zmiana systemu bodźców, który powinien oddziaływać tak, aby każdy poprzez indywidualne kalkulacje dochodzili do tego, że **nie opłacała się pozostawać na zasiłkach, a bardziej korzystne będzie podjęcie jakiejkolwiek formalnej pracy.**

Strategia „Europa 2020”

9

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Cele Strategii „Europa 2020” w Polsce

10

- Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata do co najmniej 71% (dla UE wskaźnik ustalono na poziomie 75%);
- Zmniejszenie o 1,5 mln liczby osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa (dla UE założono 20 mln osób).

**Realizowane strategie, programy rozwoju JST
winne przyczyniać się do realizacji celów
przyjętych na szczeblu kraju.**

Kluczowe dokumenty krajowe

11

- *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030;*
- *Strategia rozwoju Kraju 2020. Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo;*
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego do roku 2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie”;*
- *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020;*
- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020;*
- *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020.*

Uwarunkowania rozwoju Łomży wynikające z działań podejmowanych na poziomie regionalnym

12

- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020 (jako instrument finansowy realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego).

Wnioski wynikające z uwarunkowań europejskich, krajowych i regionalnych

13

1. Uwarunkowania demograficzne są kluczowe z punktu widzenia kreowania rozwoju społecznego, jak też gospodarczego.
2. Praca jest najlepszym sposobem na uniknięcie negatywnych konsekwencji starzenia się ludności, jak również na ograniczenie ubóstwa.
3. Wzrost zatrudnienia poprzez lepsze wykorzystanie potencjału pracy.
4. Kapitał ludzki i społeczny jako ważny czynnik rozwojowy.

Obszary analizy w **obszarze POLITYKA SPOŁECZNA** w kontekście kształtowania procesów rozwojowych Łomży*

14

- **Demografia.**
- **Rynek pracy.**
- **Spójność społeczna.**
- **Infrastruktura społeczna – rozwój**
instytucjonalnej opieki nad osobami zależnymi
- **Aktywność obywatelska (kapitał społeczny).**
- **Zdrowie.**

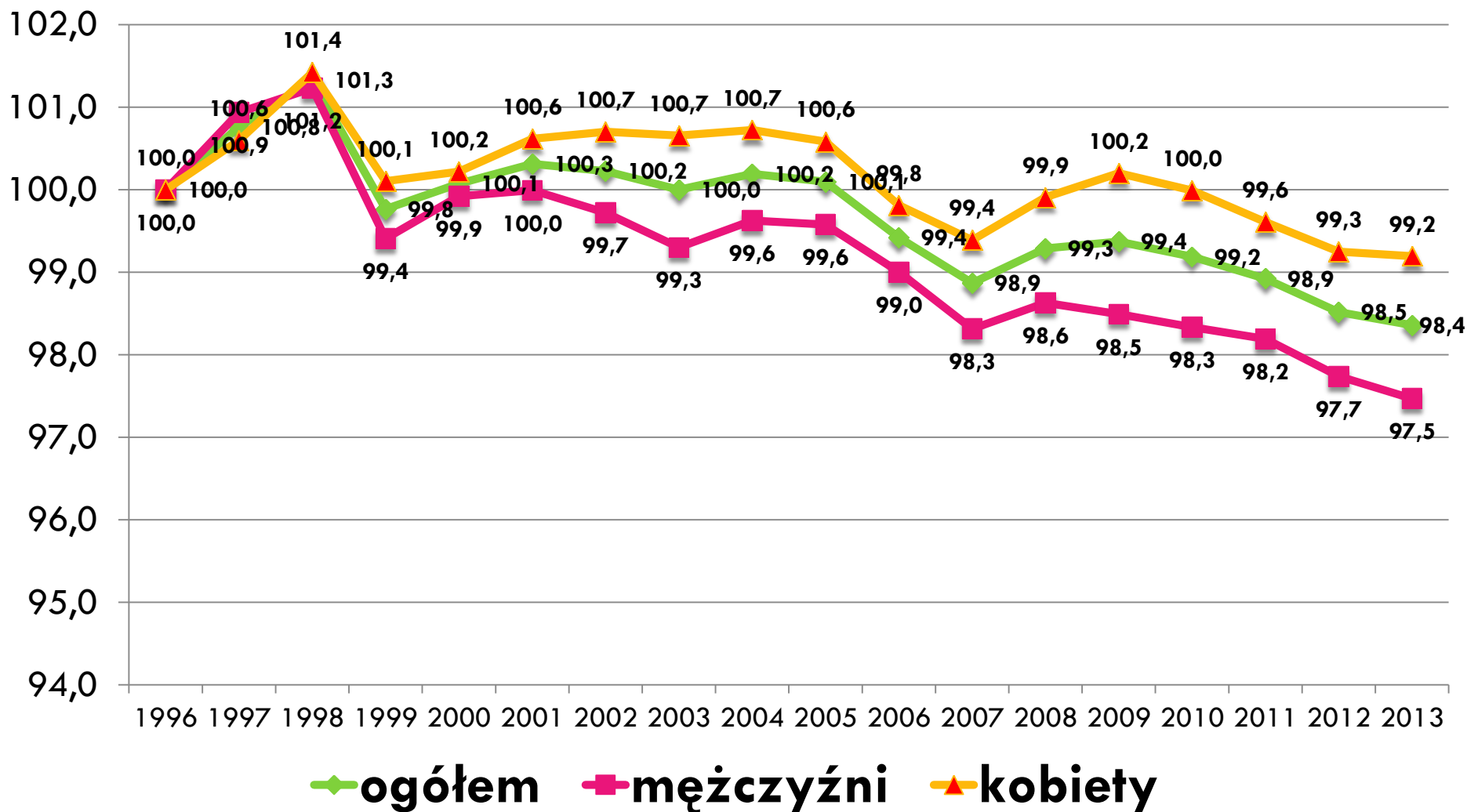
(*inne ważne sfery, takie jak m.in. edukacja, mieszkalnictwo są przedmiotem analizy w innych obszarach)

Procesy demograficzne

1. Kierunki zmian w latach 1996-2013.
2. Prognozowane zmiany do 2050 roku.

Dynamika liczby ludności w mieście Łomża w latach 1996-2013 (1996=100)

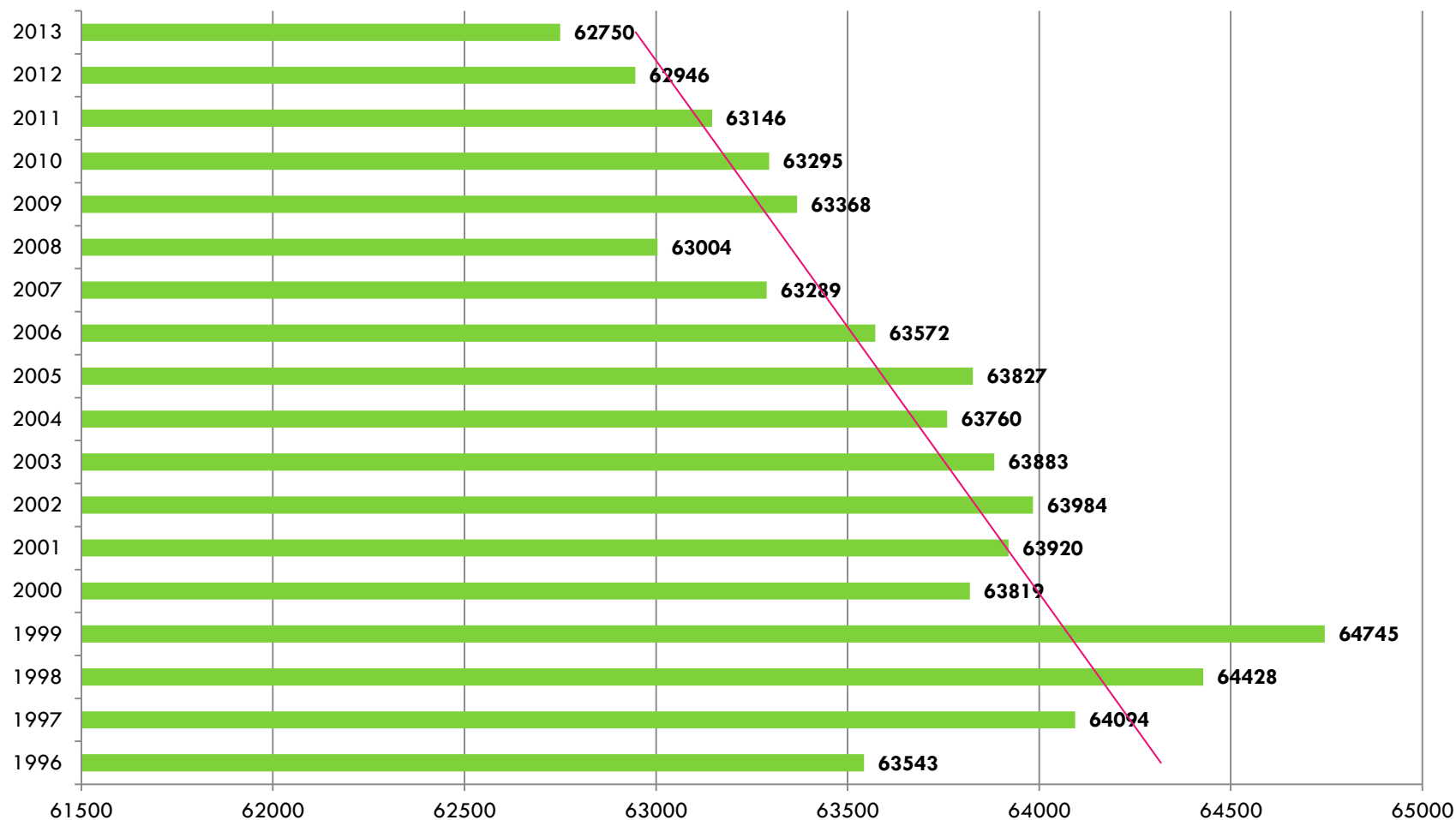
16

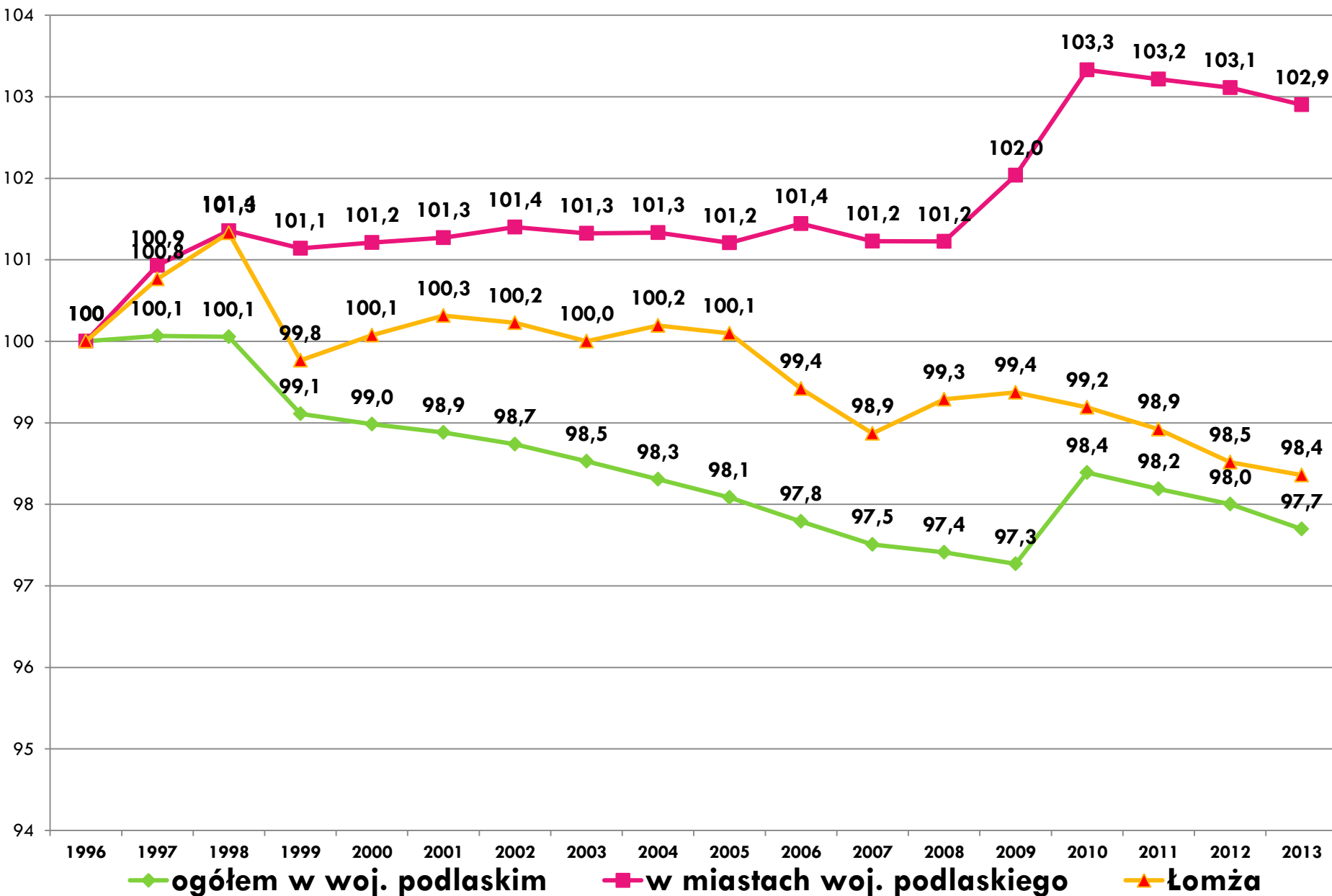

Zmiana liczby ludności Łomży

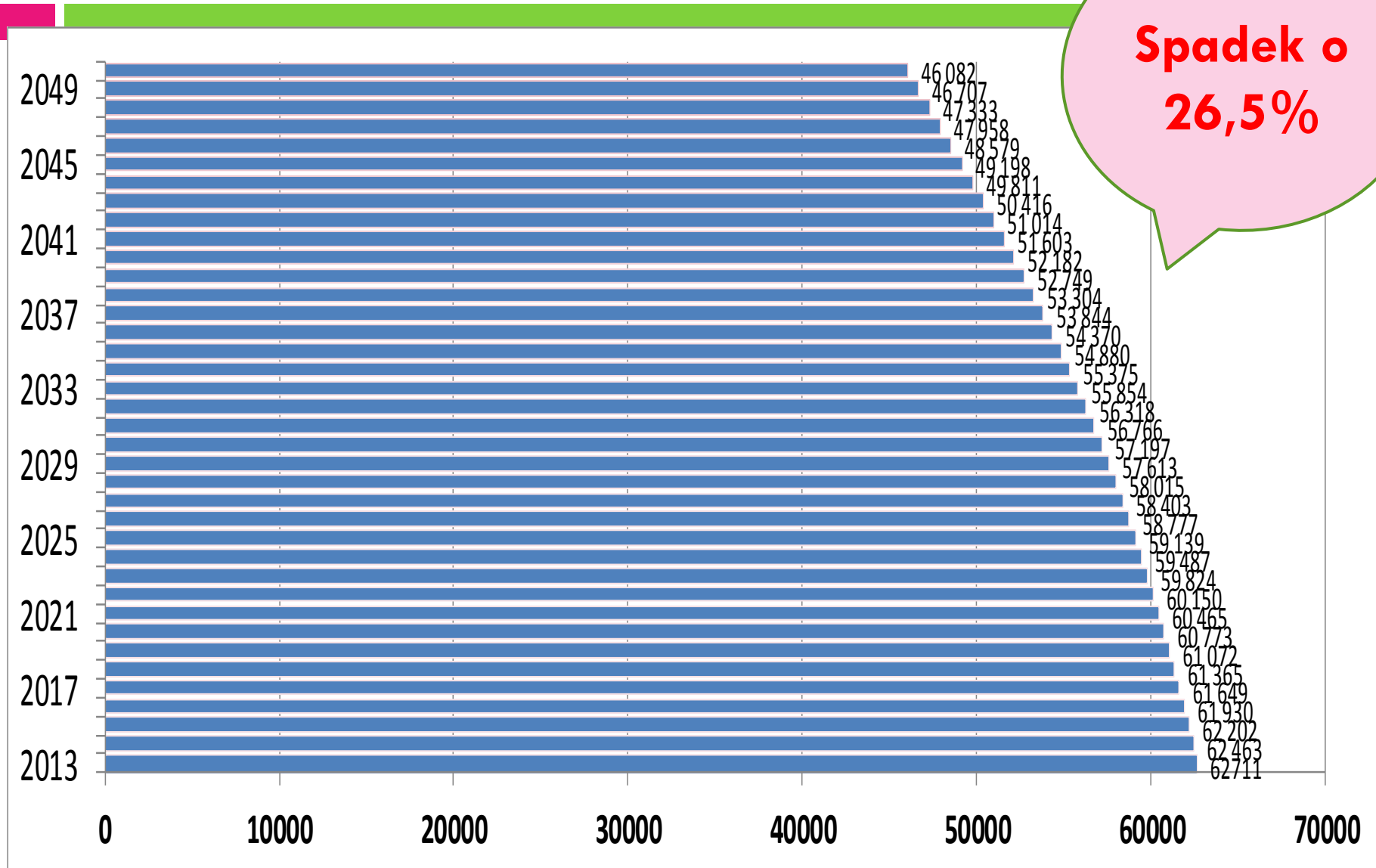
17

Dynamika liczby ludności w Łomży na tle województwa podlaskiego w latach 1996-2013 (1996=100)

Prognoza liczby ludności do 2050 roku w mieście Łomża

WSKAŹNIKI DZIETNOŚCI W LATACH

2002-2013

(2,14 GWARANTUJE PROSTĄ ZASTĘPOWALNOŚĆ POKOLEŃ)

20

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	1,25	1,22	1,23	1,24	1,27	1,31	1,39	1,40	1,38	1,30	1,30	1,26
Podlaskie	1,31	1,24	1,22	1,25	1,24	1,25	1,33	1,35	1,31	1,23	1,23	1,18
Podregion ostrołęcko- siedlecki	1,60	1,50	1,51	1,50	1,53	1,56	1,62	1,59	1,56	1,46	1,46	1,41
Podregion bialski	1,50	1,46	1,45	1,49	1,50	1,48	1,54	1,56	1,50	1,43	1,44	1,31
Podregion przemyski	1,39	1,37	1,29	1,29	1,25	1,29	1,37	1,36	1,31	1,26	1,23	1,22
Podregion białostocki	1,14	1,12	1,09	1,13	1,12	1,13	1,23	1,26	1,25	1,17	1,17	1,14
Podregion łomżyński	1,43	1,34	1,30	1,33	1,36	1,34	1,40	1,46	1,36	1,29	1,29	1,20
Podregion suwalski	1,47	1,35	1,36	1,35	1,33	1,37	1,41	1,35	1,35	1,24	1,25	1,21

Urodzenia żywe na 1 000 ludności

21

	2002	2005	2010	2011	2012	2013
Urodzenia żywe na 1000 ludności						
POLSKA	9,3	9,5	10,7	10,1	10,0	9,6
PODLASKIE	10,2	9,5	10,6	10,3	9,9	10,4
Ostrołęka	9,9	9,3	11,3	9,9	10,0	9,3
Biała Podlaska	8,9	9,5	8,7	8,0	8,3	8,1
Przemyśl	9,3	9,1	9,9	9,3	9,3	8,9
Białystok	8,2	9,1	10,3	9,7	9,7	9,4
Łomża	8,7	9,1	10,0	9,3	8,8	8,5
Suwałki	10,1	10,1	11,1	9,1	9,8	9,1

Zgony na 1 000 ludności

22

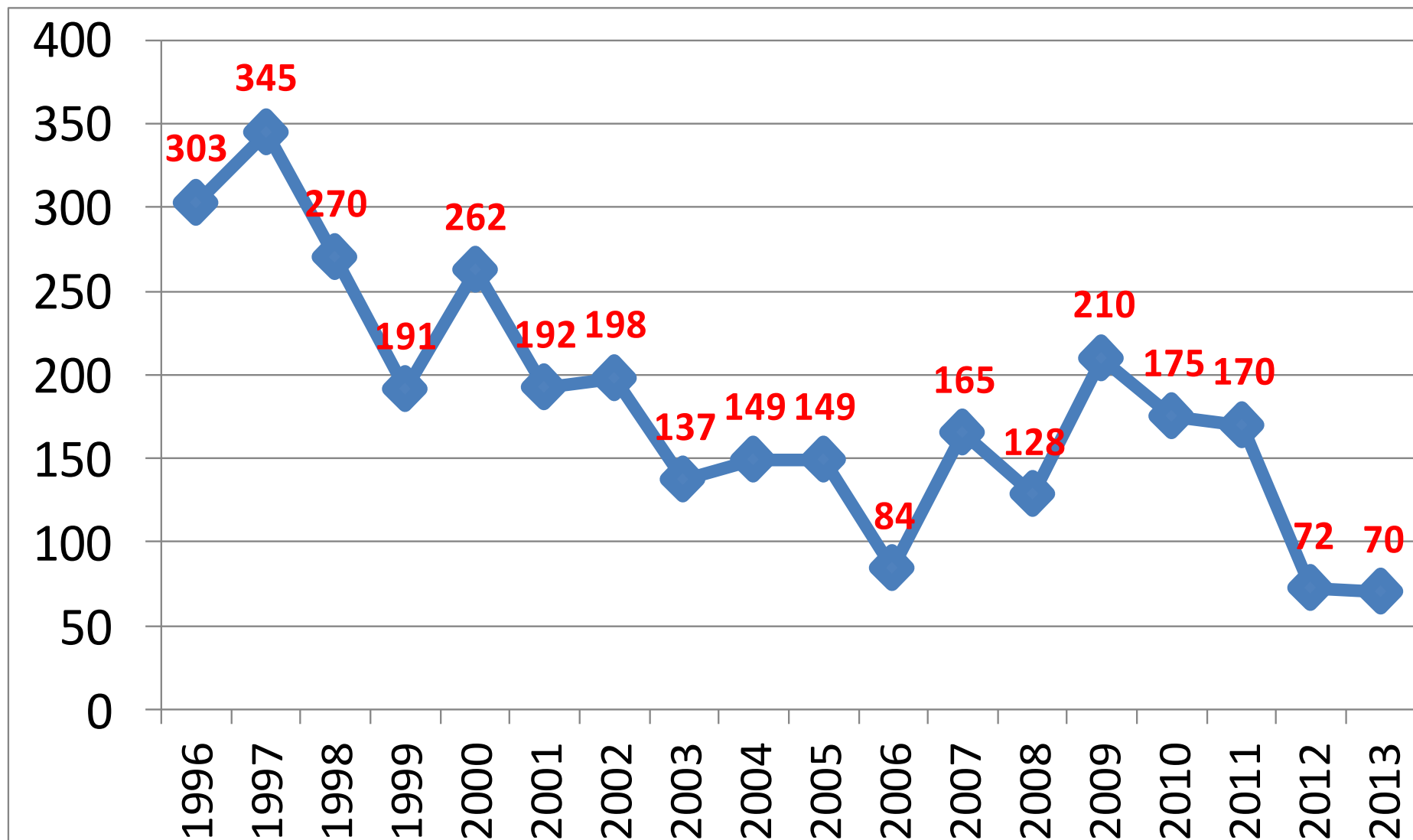
	2002	2005	2010	2011	2012	2013
POLSKA	9,40	9,65	9,83	9,75	9,99	10,06
PODLASKIE	6,25	6,67	6,95	6,97	6,52	6,91
Ostrołęka	7,49	7,27	7,05	7,03	7,05	8,02
Biała Podlaska	9,49	10,04	9,62	9,68	9,31	9,97
Przemyśl	9,44	9,84	9,81	9,69	9,88	10,16
Białystok	7,60	8,01	7,88	7,79	7,83	8,31
Łomża	5,64	6,78	7,27	6,57	7,63	7,35
Suwałki	6,24	6,61	6,90	7,50	6,78	7,93

Przyrost naturalny na 1 000 ludności

23

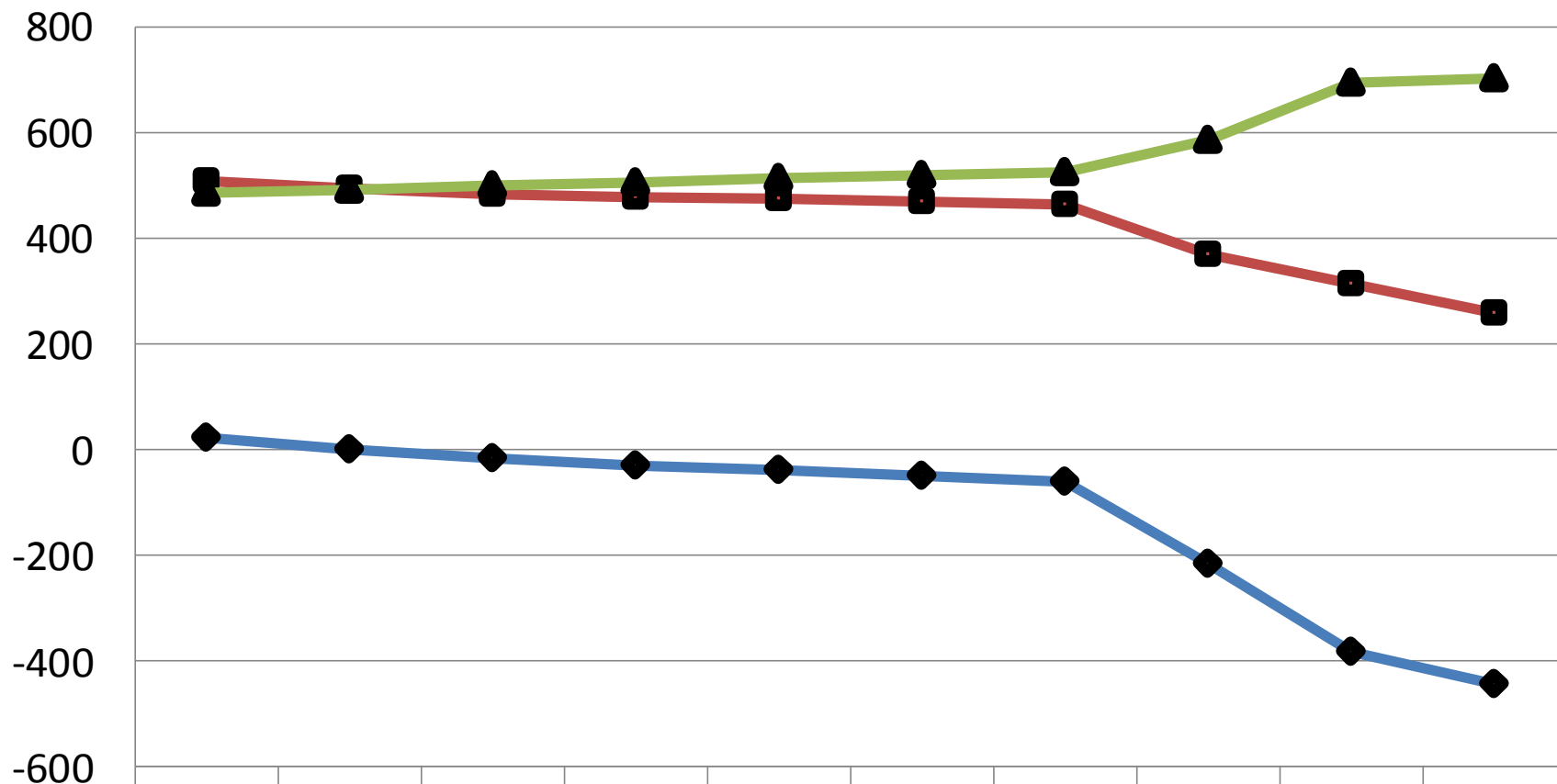
	2002	2005	2010	2011	2012	2013
POLSKA	-0,1	-0,1	0,9	0,3	0,0	-0,5
PODLASKIE	3,9	2,9	3,7	3,3	3,4	3,5
Ostrołęka	2,4	2,1	4,2	2,9	3,0	1,2
Biała Podlaska	-0,6	-0,6	-0,9	-1,7	-1,0	-1,9
Przemyśl	-0,1	-0,7	0,1	-0,4	-0,6	-1,3
Białystok	0,6	1,1	2,4	1,9	1,8	1,1
Łomża	3,1	2,3	2,8	2,7	1,1	1,1
Suwałki	3,9	3,5	4,2	1,6	3,0	1,2

Przyrost naturalny w Łomży w latach 1996-2013 (różnica między liczbą urodzeń a zgonów)

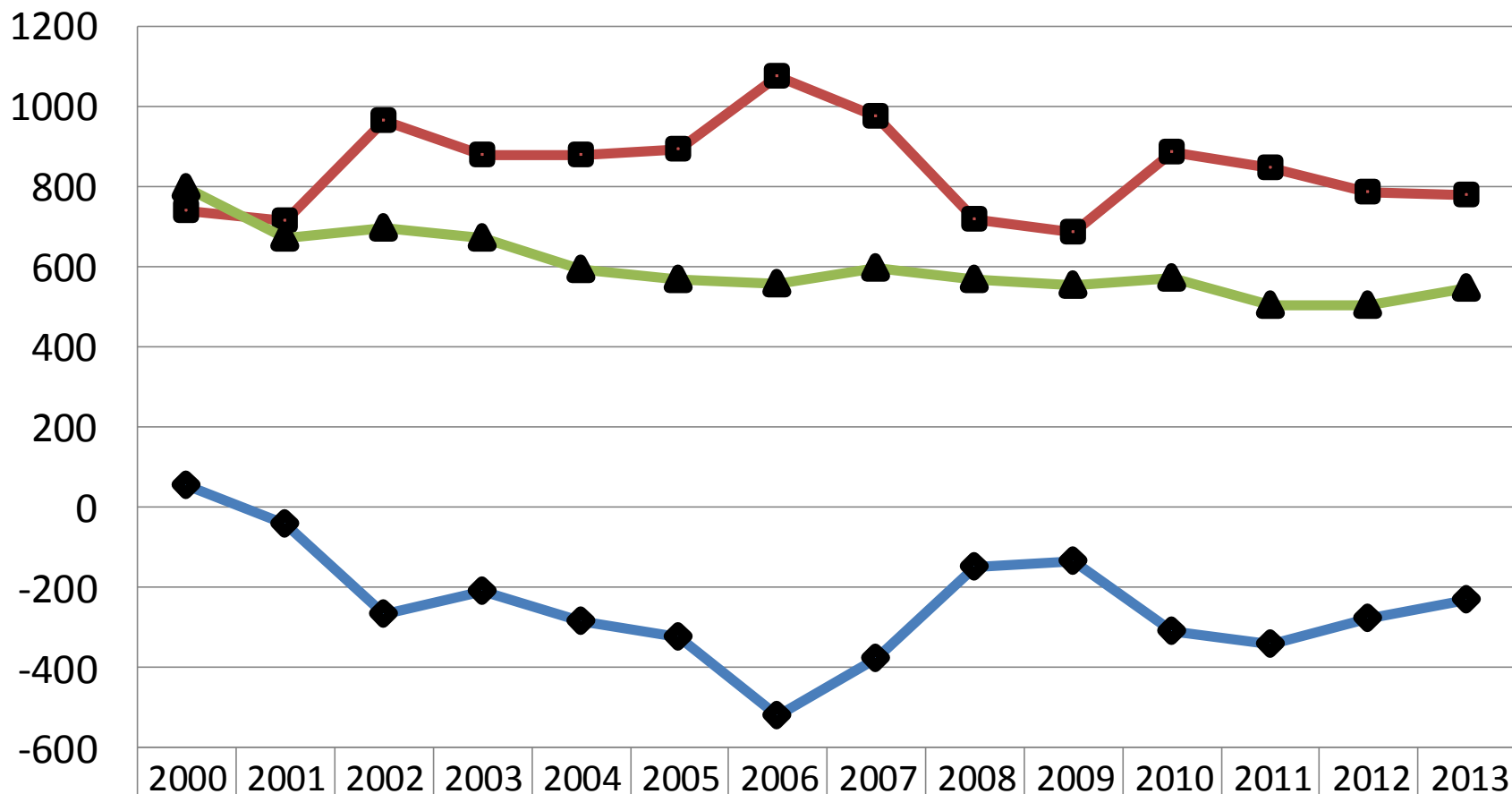

Prognozowany ruch naturalny ludności Łomży

◆ saldo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2030	2040	2050
■ urodzenia	22	1	-16	-30	-37	-50	-61	-216	-382	-444
▲ zgony	508	494	484	477	476	470	464	371	314	260
	486	493	500	507	513	520	525	587	696	704

Migracje wewnętrzne i zewnętrzne (na pobyt stały) w Łomży w latach 2000-2013

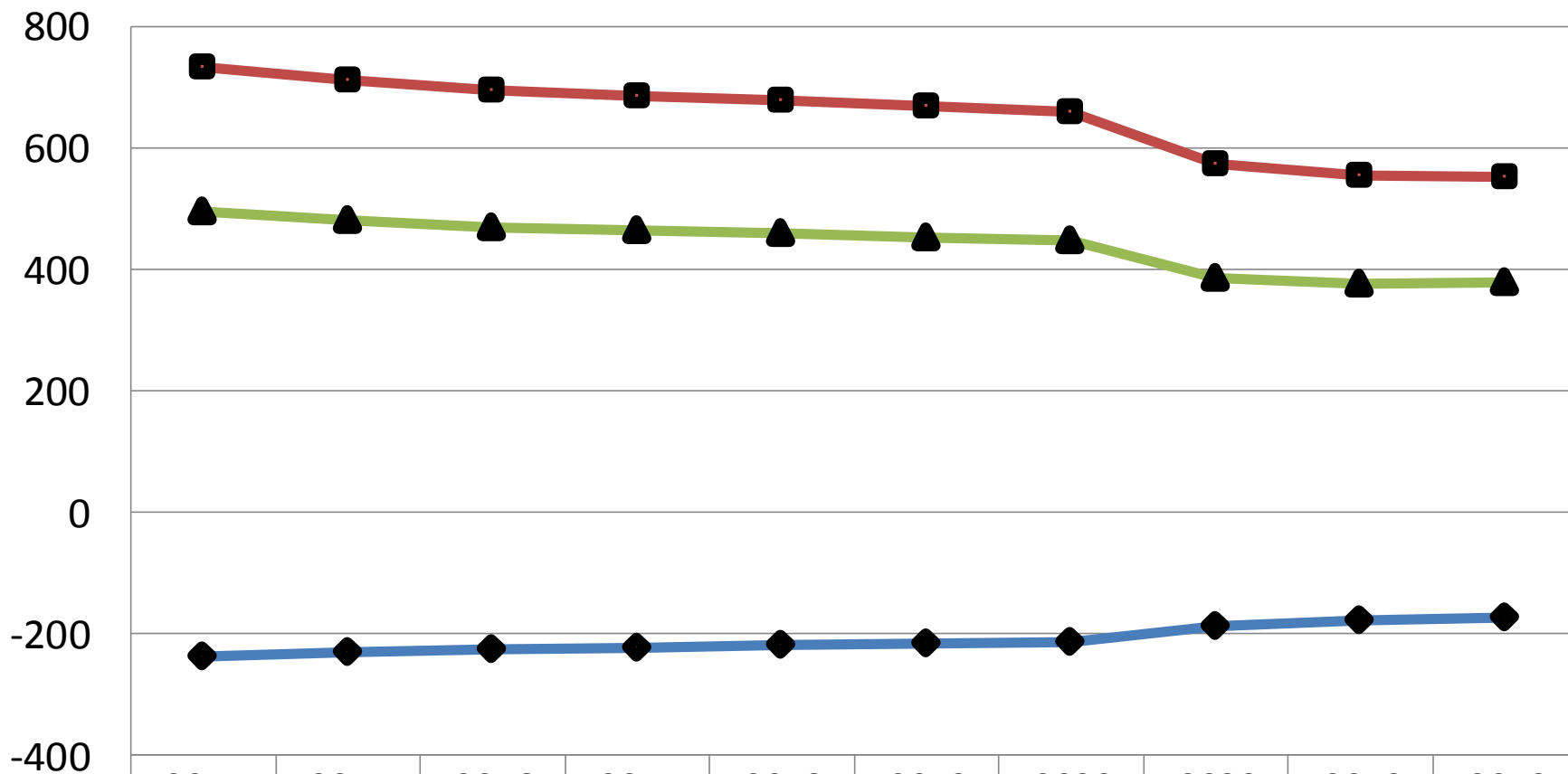
◆ Saldo	55	-42	-268	-209	-283	-323	-520	-376	-148	-133	-311	-340	-279	-230
■ Odpływ	741	714	965	881	878	893	1077	974	718	687	885	846	785	779
▲ Napływ	796	672	697	672	595	570	557	598	570	554	574	506	506	549

SALDO MIGRACJI NA 1 000 OSÓB W LATACH 2005-2013

27

Jednostka teryt.	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
POLSKA	-0,3	-0,9	-0,5	-0,4	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5
PODLASKIE	-1,6	-2,4	-2,1	-1,4	-1,4	-1,3	-1,6	-1,5	-2,1
Ostrołęka	-7,8	-7,2	-6,2	-7,0	-7,6	-6,0	-6,6	-6,7	-9,3
Biała Podlaska	-4,4	-5,6	-4,1	-4,4	-2,5	-2,4	-3,8	-2,1	-5,1
Przemyśl	-5,3	-5,0	-5,2	-4,7	-4,0	-4,0	-3,9	-4,6	-6,1
Białystok	-1,0	-0,8	-2,2	-1,1	-1,4	-0,6	-1,4	0,3	-0,9
Łomża	-5,1	-8,2	-5,9	-2,3	-2,1	-4,9	-5,4	-4,4	-3,7
Suwałki	2,0	4,0	4,3	2,2	2,1	3,8	2,1	0,4	2,2

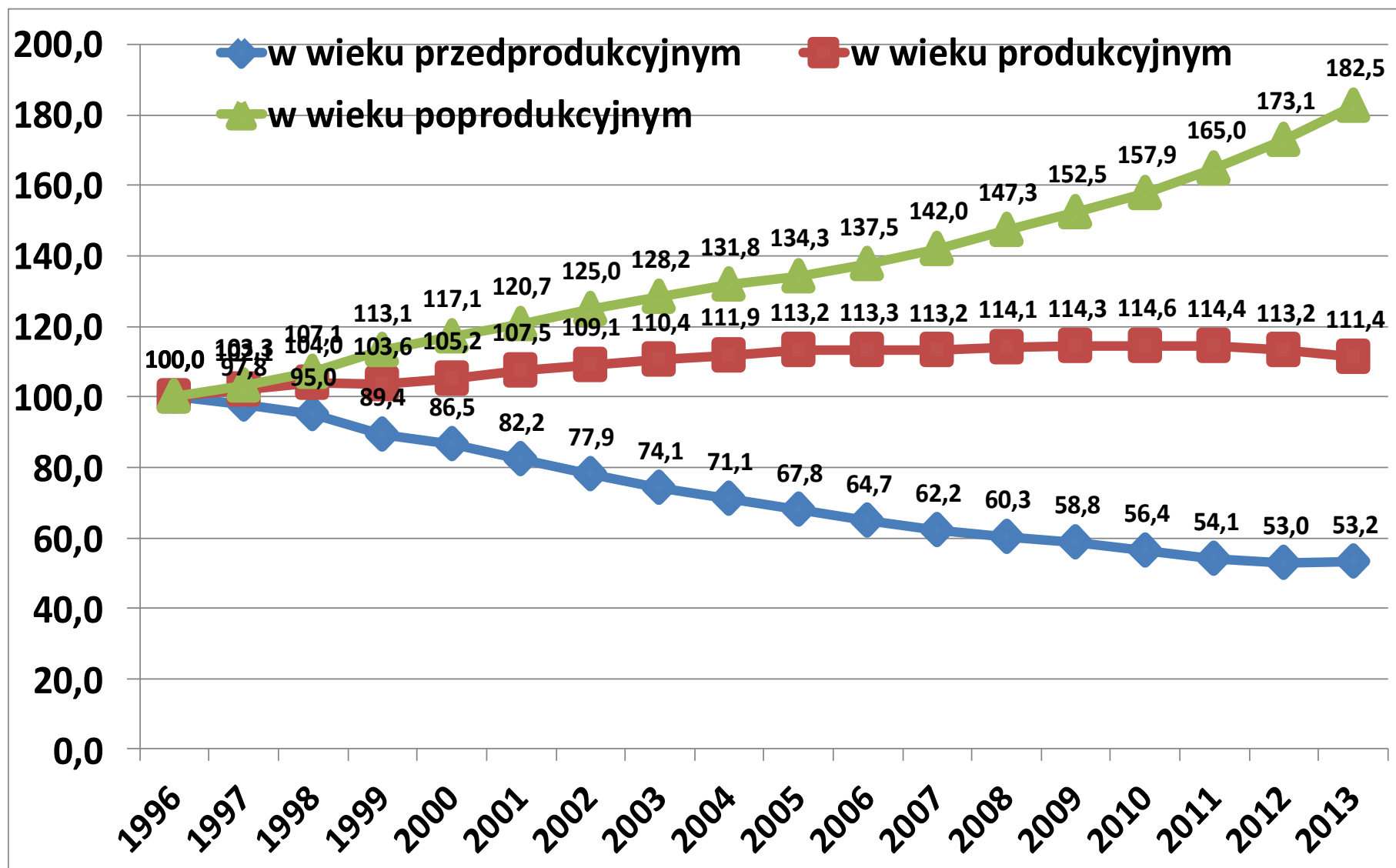
Prognozowane migracje wewnętrzne (na pobyt stały) w Łomży

◆ Saldo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2030	2040	2050
■ Odpływ	734	712	696	687	678	670	661	574	554	552
▲ Napływ	496	481	470	465	459	453	448	387	377	379

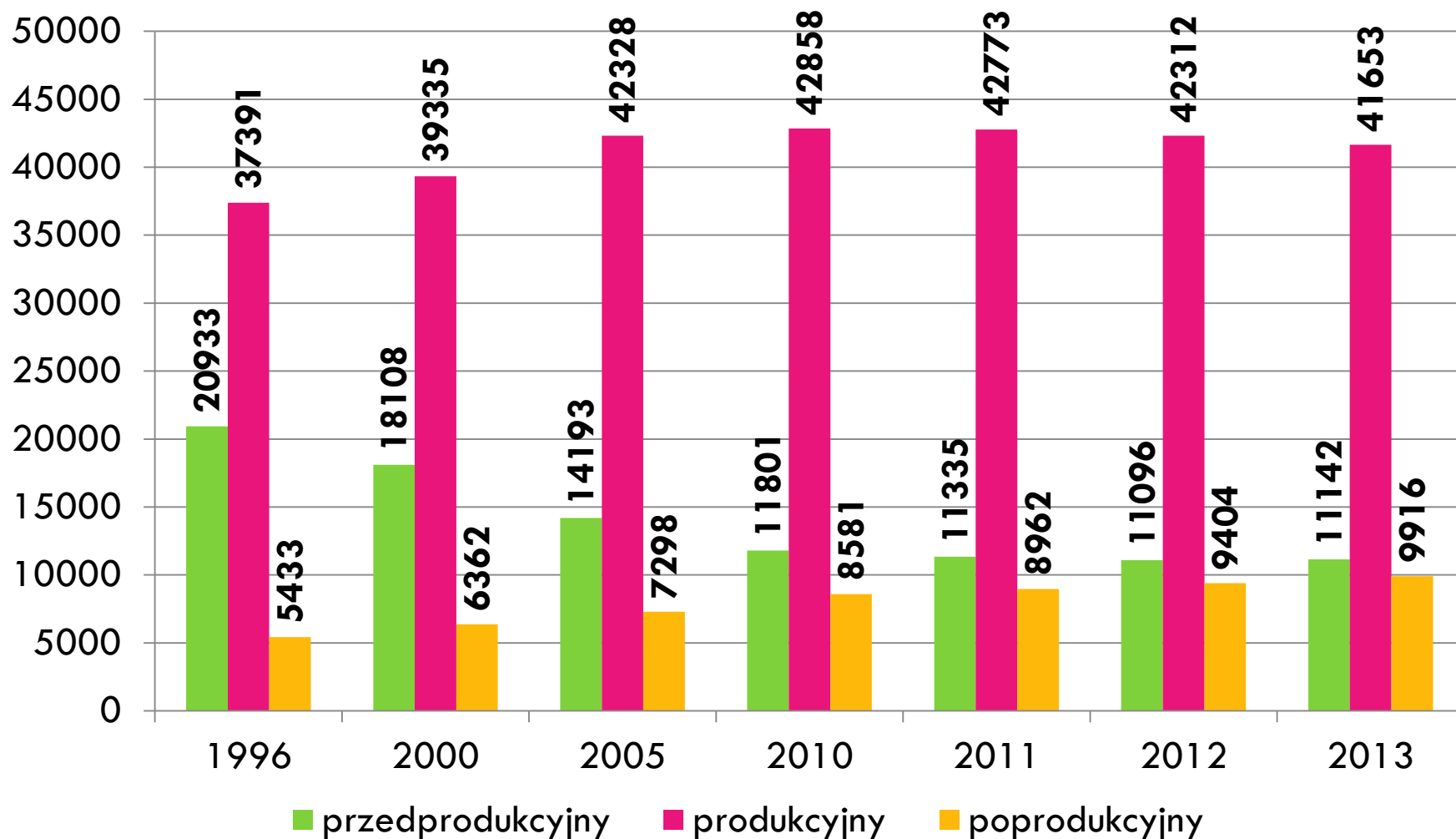

**Dynamika liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym,
produkcyjnym i poprodukcyjnym w Łomży w latach 1996-2013
(1996=100)**

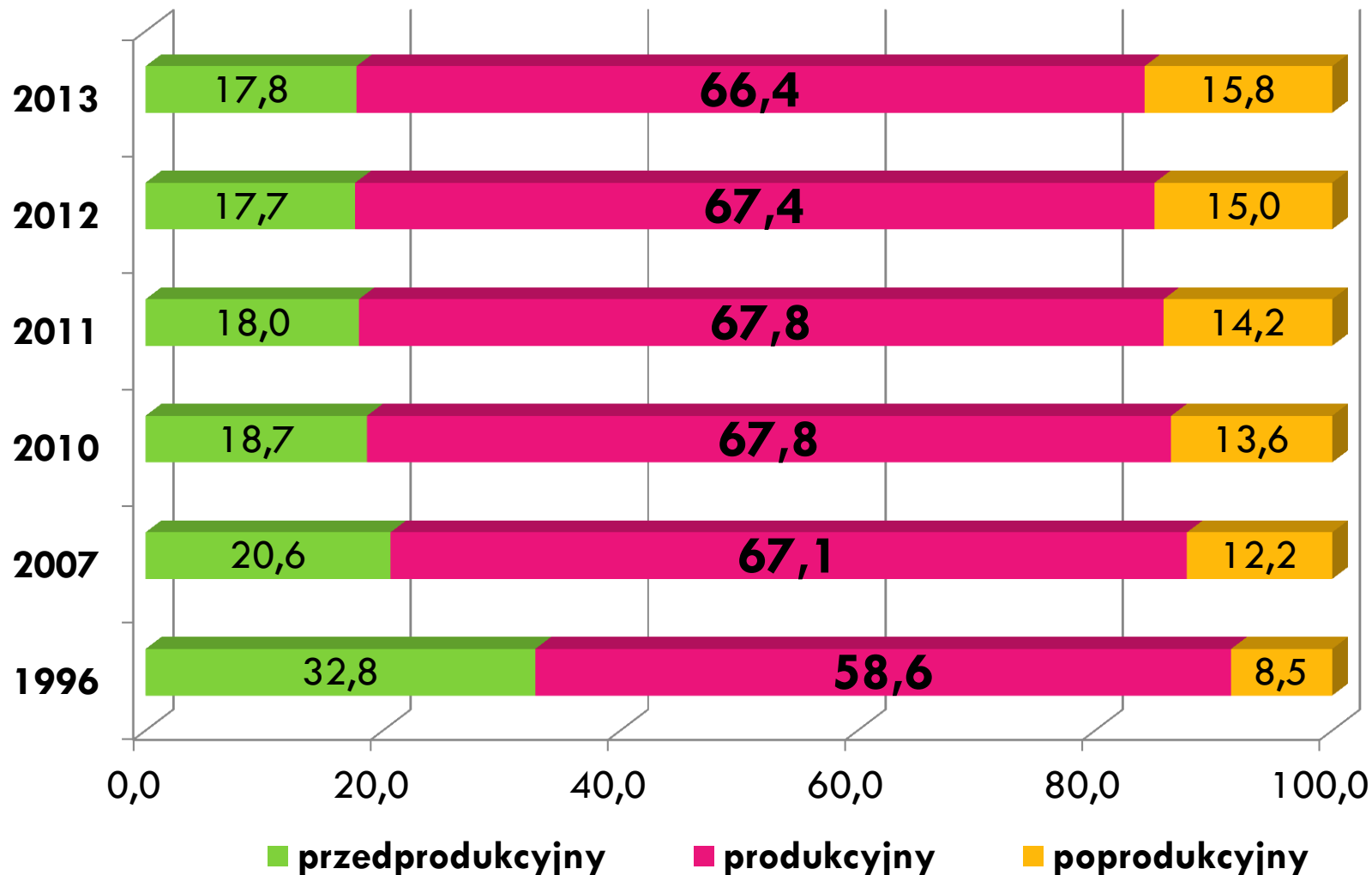
Potencjał ludnościowy Łomży

31

Struktura ludności według grup ekonomicznych w Łomży

32

STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W 2013 ROKU

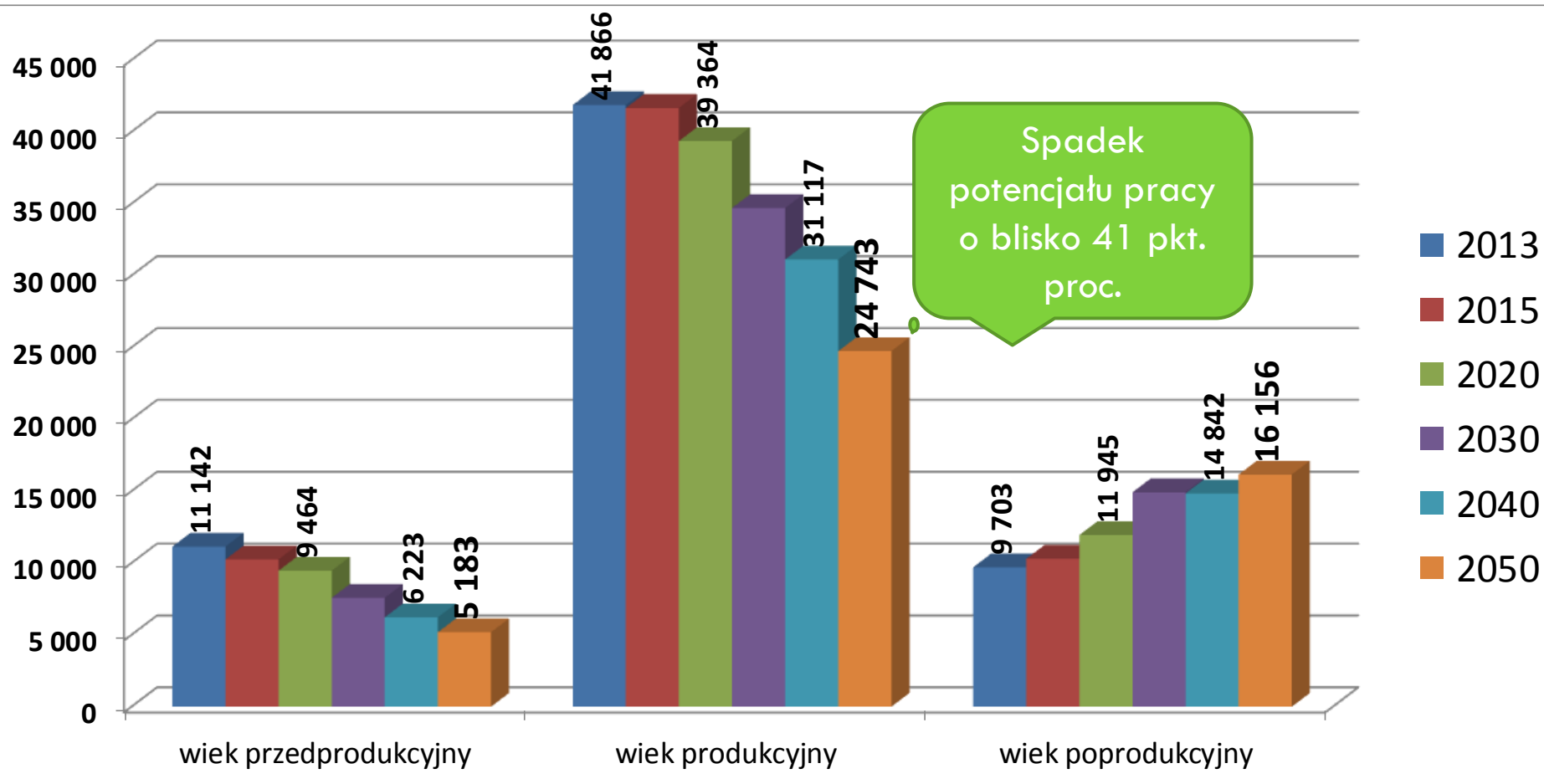
Jednostka terytorialna	Ogółem	W wieku				
		przedprodu- kcyjnym	produkcyjnym			poproduk- cyjnym
			Ogółem	mobilnym	niemobilnym	
POLSKA	100,0	18,2	63,4	39,8	23,6	18,4
PODLASKIE	100,0	17,9	63,6	39,8	23,7	18,5
Ostrołęka	100,0	18,5	65,4	39,6	25,8	16,1
Biała Podlaska	100,0	18,2	66,0	41,1	24,9	15,8
Przemyśl	100,0	16,7	62,8	38,3	24,6	20,4
Białystok	100,0	16,9	65,0	41,6	23,4	18,1
Łomża	100,0	17,8	66,4	40,4	26,0	15,8
Suwałki	100,0	19,3	66,0	40,9	25,1	14,7

Struktura wykształcenia ludności według NSP'2011

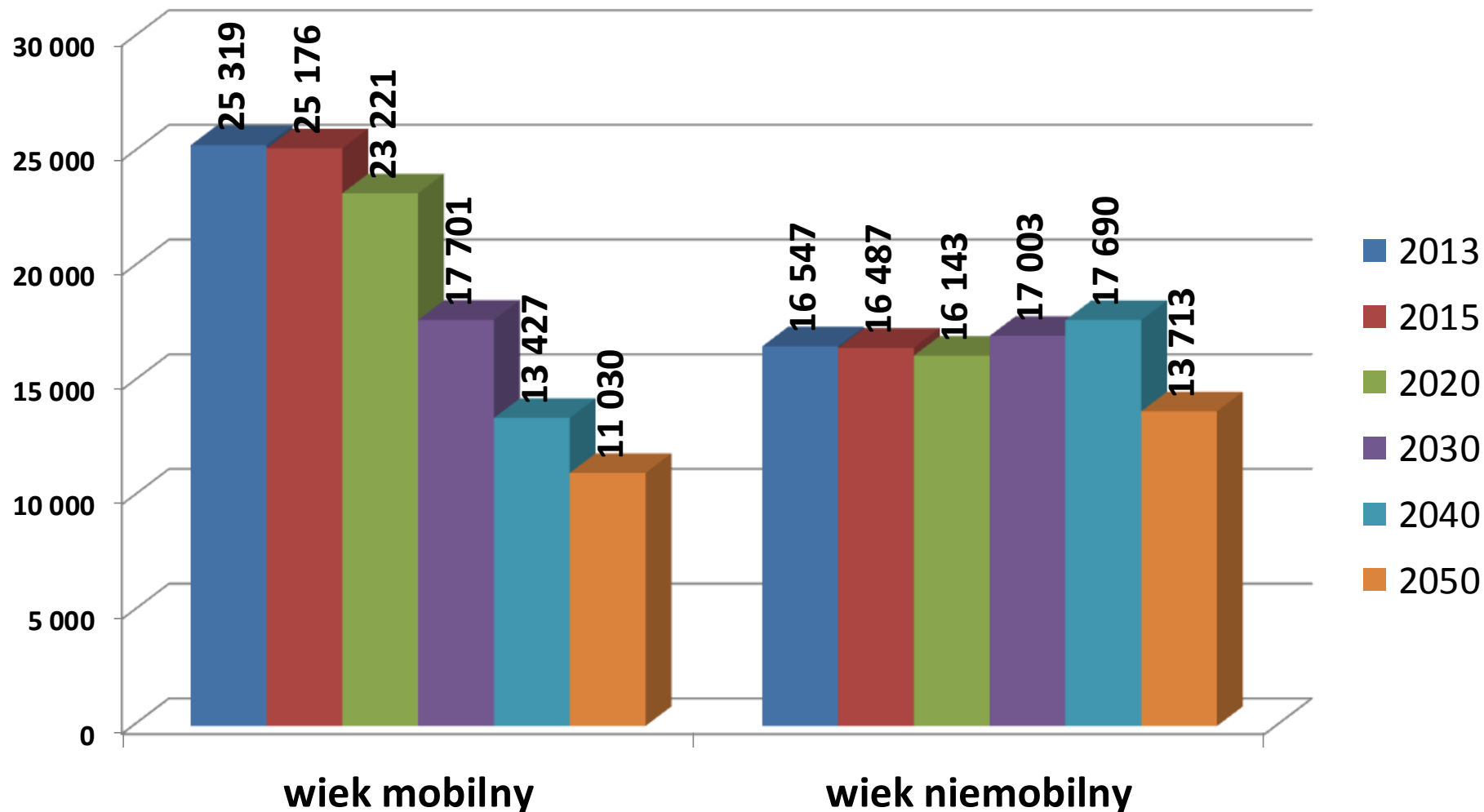
34

Poziom wykształcenia	Łomża		Podlaskie	Polska
wyższe	10815	19,5	16,0	17,0
średnie i policealne - ogółem	17995	32,4	30,2	31,6
średnie i policealne - średnie zawodowe	10746	19,4	16,3	17,2
średnie i policealne - średnie ogólnokształcące	5740	10,3	11,0	11,8
zasadnicze zawodowe	8560	15,4	16,0	21,7
gimnazjalne	3158	5,7	5,4	4,9
podstawowe ukończone	7480	13,5	21,4	18,3
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	620	1,1	2,7	1,4

Liczba ludności w Łomży według ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2050 (prognoza)

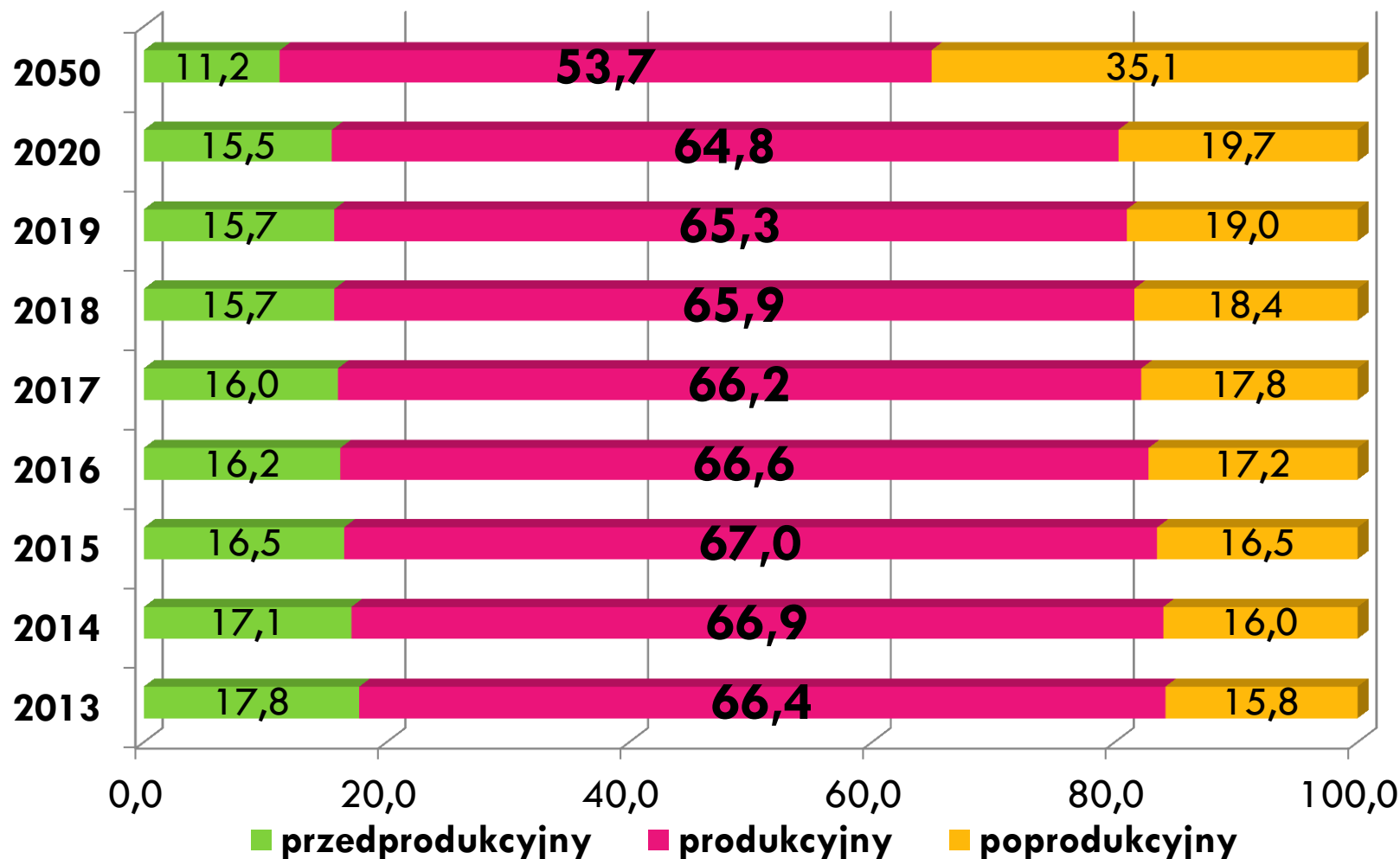

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w Łomży w latach 2013-2050 (prognoza)

Prognozowana struktura ludności według grup ekonomicznych w Łomży

37

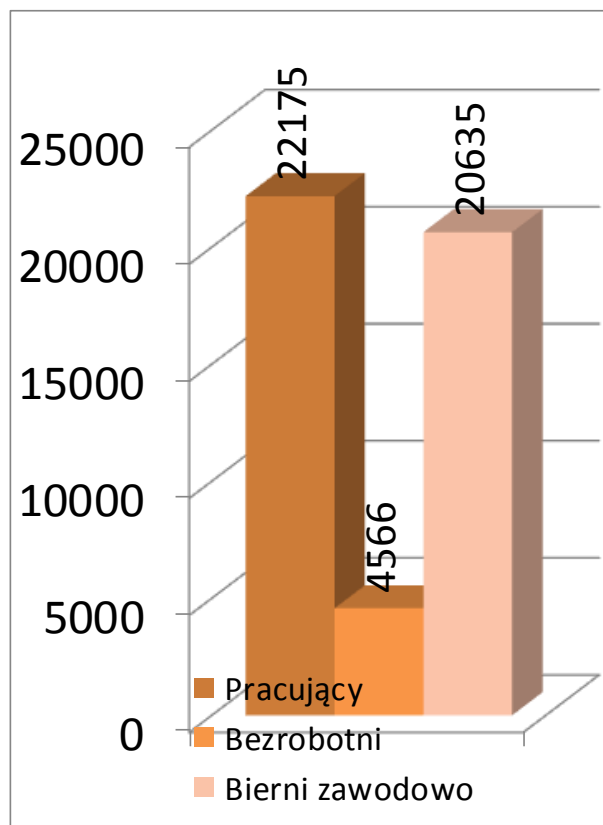
Analiza wykorzystania potencjału pracy, ocena sytuacji na rynku pracy, w tym z uwzględnieniem grup defaworyzowanych na rynku pracy: opiekunów osób zależnych (kobiet), osób niepełnosprawnych, osób młodych, po 50. roku życia, długotrwale bezrobotnych. Czy istnieje problem bezrobocia strukturalnego? Ocena dotychczasowych form aktywizacji zawodowej.

Wykorzystanie potencjału pracy

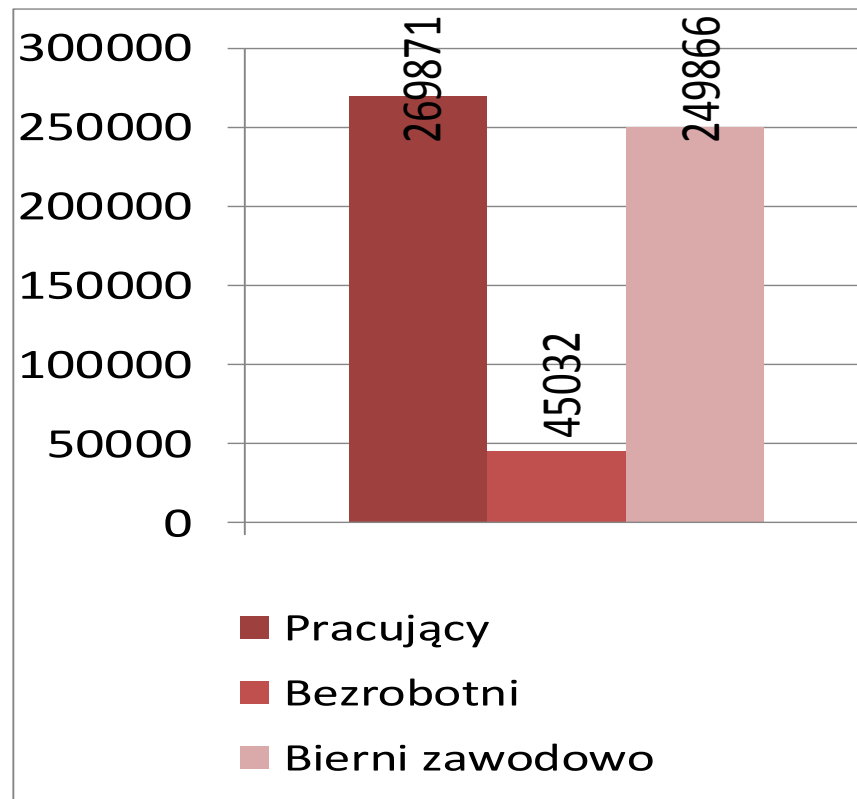
39

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni			w %		
R A Z E M									
W O J E W Ó D Z T W O .	620516	314903	269871	45032	249866	55747	55,8	47,8	14,3
Białystok	253337	133224	116974	16249	100898	19215	56,9	50,0	12,2
Łomża	54133	26741	22175	4566	20635	6757	56,4	46,8	17,1
Suwałki	57931	29615	25742	3873	24179	4137	55,1	47,9	13,1
Mężczyźni									
W O J E W Ó D Z T W O .	292193	166618	141889	24729	99035	26540	62,7	53,4	14,8
Białystok	117307	69246	60220	9026	38929	9132	64,0	55,7	13,0
Łomża	25688	14028	11559	2469	8385	3274	62,6	51,6	17,6
Suwałki	27443	15492	13645	1847	9972	1979	60,8	53,6	11,9
Kobiety									
W O J E W Ó D Z T W O .	328323	148285	127982	20303	150831	29207	49,6	42,8	13,7
Białystok	136030	63977	56754	7223	61970	10083	50,8	45,1	11,3
Łomża	28445	12713	10616	2097	12249	3483	50,9	42,5	16,5
Suwałki	30488	14123	12098	2025	14207	2158	49,9	42,7	14,3

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według BAEL, w tys. (wg NSP 2011)

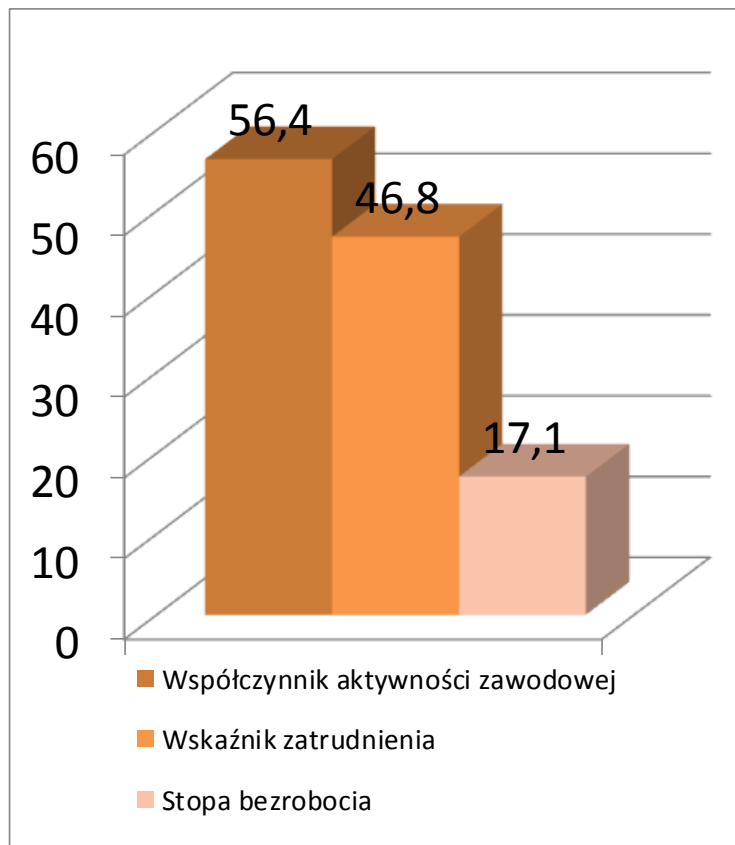
Łomża

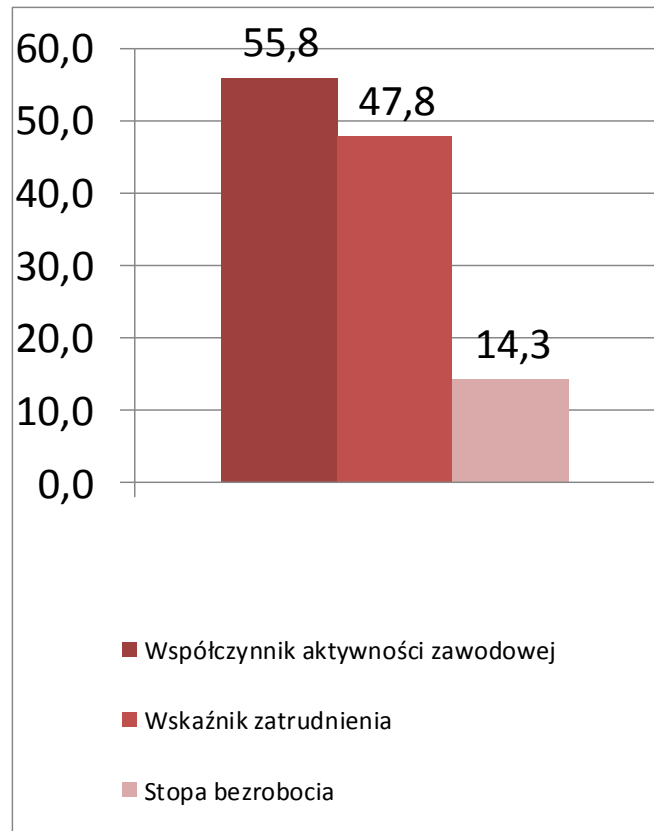
Woj. podlaskie

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według BAEL, w tys.

Łomża

Woj. podlaskie

Liczba pracujących na 1000 ludności

42

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
POLSKA	211	220	226	223	223	224	223	226
PODLASKIE	161	172	176	174	174	175	173	176
Ostrołęka	270	276	296	308	313	311	308	306
Biała Podlaska	237	248	256	256	245	239	232	239
Przemyśl	259	262	262	257	276	281	269	266
Suwałki	233	247	246	261	266	270	261	266
Białystok	259	275	283	282	283	280	277	277
Łomża	201	213	227	214	212	216	214	220

Problem bezrobocia strukturalnego

43

Lata	Liczba pracujących	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych pow. 1 roku	Stopa bezrobocia
2006	12747	3710	1786	16,5
2007	13408	2935	1302	13,0
2008	14385	2594	818	11,1
2009	13561	3487	912	15,2
2010	13438	3653	1186	15,8
2011	13607	3859	1475	16,4
2012	13433	3976	1618	17,0
2013	13794	4095	1690	17,0

Stopa bezrobocia

44	Lata	Polska	Woj. podlaskie	Ostrołęka	Biała Podlaska	Przemyśl	Białystok	Łomża	Suwałki
	2006	14,8	13,3	20,4	18,3	18,6	10,7	16,5	15,8
	2007	11,2	10,4	16,8	16,2	17,0	7,9	13,0	10,3
	2008	9,5	9,7	13,5	13,1	17,0	7,8	11,1	9,6
	2009	12,1	12,8	14,9	15,5	19,4	11,7	15,2	13,0
	2010	12,4	13,8	15,1	13,9	18,4	12,3	15,8	12,2
	2011	12,5	14,1	15,3	15,4	17,9	12,4	16,4	12,4
	2012	13,4	14,7	15,7	16,7	18,2	13,3	17,0	13,3
	2013	13,4	15,1	16,0	16,4	17,9	13,7	17,0	12,9

Problem bezrobocia

45

- Ludzi młodych do 30. roku życia;
- Osób w wieku 50+;
- Opiekunów osób zależnych (kobiet);
- Osób niepełnosprawnych;
- Bezrobocie długotrwałe.

Struktura bezrobotnych oraz stopa bezrobocia

46

Rok	Liczba bezrobotnych w Łomży		Liczba bezrobotnych do 30 roku życia w Łomży		% udział bezrobotnych do 30 roku życia do ogółem bezrobotnych	Stopa bezrobocia w Łomży %
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety		
2009	3 487	1 751	1 323	680	37,9	15,2
2010	3 653	1 873	1 389	750	38,0	15,8
2011	3 859	1 979	1 393	776	36,1	16,4
2012	3 976	1 959	1 339	711	33,7	16,8
2013	4 095	1 978	1 334	687	32,6	17,0
2014	3 751	1 806	1 163	582	31,0	15,7

Kobiety – trudności na rynku pracy

47

- struktura ofert pracy (dominują oferty pracy w zawodach typowo męskich – prace budowlane, zawody techniczne: mechanicy, spawacze, operatorzy maszyn do produkcji, maszyn budowlanych, kierowcy, maszyny budowlane);
- niski poziom kwalifikacji kobiet (brak specjalistycznej wiedzy, nawet jeśli kobieta posiada wykształcenie średnie czy wyższe, to brakuje jej specjalistycznych, konkretnych umiejętności lub uprawnień zawodowych wymaganych przez pracodawcę);
- postrzeganie przez pracodawców w kategorii mniej dyspozycyjnych; czynniki kulturowe, przyzwalające na bezrobocie kobiet, jako „strażniczek domowego ogniska” czy obniżający się preferowany wiek kobiet – młode, o wysokich kwalifikacjach i dużym doświadczeniu.
- przyczyny społeczne: rola kobiety w rodzinie - koncentrowanie się na opiece nad dzieckiem/dziećmi, pracach domowych, organizacji życia domowników powoduje, że wiele kobiet ma obawy, jak rodzina będzie funkcjonować, kiedy one będą poza domem 8 – 10 godzin /licząc dojazdy do pracy/, kto sprzątnie, kto ugotuje, w skrajnych przypadkach – „nie może podjąć pracy, bo musi dopilnować dziecko, które zdaje maturę”.

Bezrobocie wśród młodzieży

48

- Czas pozostawania bez pracy w przypadku osób do 30 roku życia jest zdecydowanie dłuższy niż dla bezrobotnych w pozostałych grupach wiekowych oprócz bezrobotnych do 50 roku życia. W liczbie bezrobotnych do 30 roku życia aż 42,4%, tj. 493 osoby pozostają bez pracy powyżej 6 miesięcy od momentu zarejestrowania się.
- w grupie osób bezrobotnych do 30 roku życia przeważają osoby, które nie posiadają doświadczenia zawodowego (aż 39,5 %), lub doświadczenie to jest niewielkie (do 5 lat pracy – 56,8 %), niewystarczające lub nieadekwatne do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców;
- Ukończenie studiów wyższych nie jest gwarancją znalezienia zatrudnienia w Łomży. Wiedza i umiejętności nabyte podczas studiów nie pokrywają się z wymaganiami i oczekiwaniami łomżyńskiego rynku pracy.

Liczba bezrobotnych i bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz stopa bezrobocia w latach 2009 – 2014

49

Rok	Liczba bezrobotnych		Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia		% udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia do ogółem bezrobotnych	Stopa bezrobocia %
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety		
2009	3487	1751	852	370	24,4	15,2
2010	3653	1873	887	373	24,3	15,8
2011	3859	1979	1000	395	25,9	16,4
2012	3976	1959	1112	430	28,0	16,8
2013	4095	1978	1220	478	29,8	17,0
2014	3751	1806	1139	469	30,4	15,7

Liczba bezrobotnych i bezrobotnych długotrwale oraz stopa bezrobocia w latach 2009 – 2014

50

Rok	Liczba bezrobotnych		Liczba długotrwale bezrobotnych		% udział długotrwale bezrobotnych do ogółem bezrobotnych	Stopa bezrobocia %
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety		
2009	3487	1751	1352	804	38,7	15,2
2010	3653	1873	1697	956	48,7	15,8
2011	3859	1979	1984	1113	51,4	16,4
2012	3976	1959	2089	1139	52,5	16,8
2013	4095	1978	2235	1168	54,6	17,0
2014	3751	1806	2157	1118	57,5	15,7

Osoby niepełnosprawne

51

- Poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych z Łomży od wielu lat jest niski. W końcu 2014 roku w rejestrach osób bezrobotnych pozostawało 352 osoby.
- 70,1% niepełnosprawnych nie pracowało zarobkowo, a 82% spośród nich swój status zawodowy określa jako „rencista”. Trzy piąte nie jest w stanie zawiesić renty, by podjąć zatrudnienie.
- Widmo utraty renty socjalnej w przypadku podjęcia zatrudnienia jest ogromną barierą w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Skutkiem tego jest ich bierność zawodowa.
- Jakie są inne powody, dla których nie chcą pracować? Najczęściej jest to wzajemna niechęć pracodawców i ich samych. Ważną przeszkodą jest niechęć rodziny. Okazuje się, że to często ona decyduje, czy osoba niepełnosprawna będzie aktywna zawodowo, czy będzie rencistą. Nowym zjawiskiem, choć o ograniczonej skali, jest zbyt wysokie wykształcenie wśród np. młodych niepełnosprawnych w stosunku do proponowanych ofert pracy, ponieważ często są to oferowane proste prace fizyczne pochodzące z chronionego rynku pracy.

Ogólna ocena rozwoju infrastruktury medycznej oraz kadry w zakresie POZ i usług specjalistycznych. Aktywność miasta w zakresie działań związanych z promocją zachowań prozdrowotnych mieszkańców miasta (w tym nakłady z budżetu miasta).

Potencjał ochrony zdrowia

53

- POZ - 25 podmiotów , w tym 19 niepublicznych;
- 1 szpital;
- Opieka psychiatryczna tj: Szpital Wojewódzki z oddziałem, poradnia i oddział dziennego pobytu, NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży, NZOZ Ośrodek Stymulacji Rozwoju dla Dzieci, Centrum Diagnostyki i Terapii Zaburzeń Psychiczy SALUS.
- Leczenie uzależnień: Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, NEOFITA Centrum leczenia uzależnień.
- Opieka paliatywna i hospicyjna - Niepubliczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej ŁTPCH Hospicjum pw. Św. Ducha, NZOZ OMNI – MED Łomża.
- Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze - NZOZ ARKA Opieka Pielęgniarska Puchalska , Zawadzka sp. J Łomża, NOZ Omi- MED Łomża.

Liczba lekarzy

54

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Na 10 tys.
POLSKA	145181	150115	154428	159712	162522	172304	183906	187327	48,7
PODLASKIE	5123	4695	4840	5087	5156	5311	5691	5865	49,1
Ostrołęka	300	339	392	401	356	363	-	373	70,5
Biała Podlaska	330	266	287	321	374	380	-	397	68,9
Przemyśl	386	408	393	383	435	473	-	539	84,7
Białystok	3071	2635	2755	2948	2971	2998	-	3483	118,0
Łomża	436	262	425	333	323	381	-	345	55,0
Suwałki	328	156	323	331	334	359	-	410	59,1

Liczba pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców

55

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
POLSKA	57	59	60	62	61	63	69	66
PODLASKIE	60	64	66	68	67	67	71	71
Ostrołęka	98	107	112	123	128	135	-	135
Biała Podlaska	124	115	132	122	146	147	-	166
Przemyśl	123	124	124	106	129	126	-	167
Białystok	97	105	108	113	114	112	-	127
Łomża	114	109	120	117	108	114		106
Suwałki	98	26	92	96	96	96	-	101

Liczba łóżek szpitalnych na 10 tys.

56

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Na 10 tys.
POLSKA	176673	175023	183565	183040	181077	180606	188820	187763	48,8
PODLASKIE	5952	5934	6126	6230	5970	5699	5851	5850	49,0
Ostrołęka	455	455	529	488	445	470	495	534	100,9
Biała Podlaska	588	588	602	602	582	584	562	583	101,1
Przemyśl	683	690	735	735	741	747	1001	998	156,8
Białystok	2473	2468	2564	2553	2520	2337	2513	2514	85,1
Łomża	582	582	628	621	617	617	604	607	96,8
Suwałki	570	559	541	588	570	487	466	482	69,5

Liczba porad ogółem udzielonych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na mieszkańca

57

Wyszczególnienie	2012	2013	Na 1 mieszkańca
POLSKA	262085365	268057863	7,0
PODLASKIE	8425943	8631948	7,2
Ostrołęka	519254	517464	9,8
Biała Podlaska	519714	527362	9,1
Przemyśl	672579	680612	10,7
Białystok	3361812	3466118	11,7
Łomża	644720	656170	10,5
Suwałki	597756	601471	8,7

Słabości

1. System ochrony zdrowia nie jest dopasowany do struktury demograficznej.
2. Niskie nakłady na programy profilaktyczne.

Ocena rozwoju i stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki nad dziećmi w wieku żłobkowym (0-2 lata)

Ocena rozwoju i stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym (3-6 lat)

Ocena rozwoju i stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie instytucjonalnej opieki nad osobami zależnymi, w tym opieki długoterminowej

Opieka żłobkowa

60

Lata	Liczba dzieci w wieku 0-2 lata
2013	1676
2014	1562
2015	1492
2016	1441
2017	1412
2018	1394
2019	1383
2020	1369
2030	1109
2040	926
2050	771

- Na terenie miasta funkcjonują 4 żłobki (2 prowadzone przez jst, 2 prowadzone przez NGO);
- Liczba miejsc ponad 100;
- W mieście jest niskie zainteresowanie opieką żłobkową.

Opieka przedszkolna

61

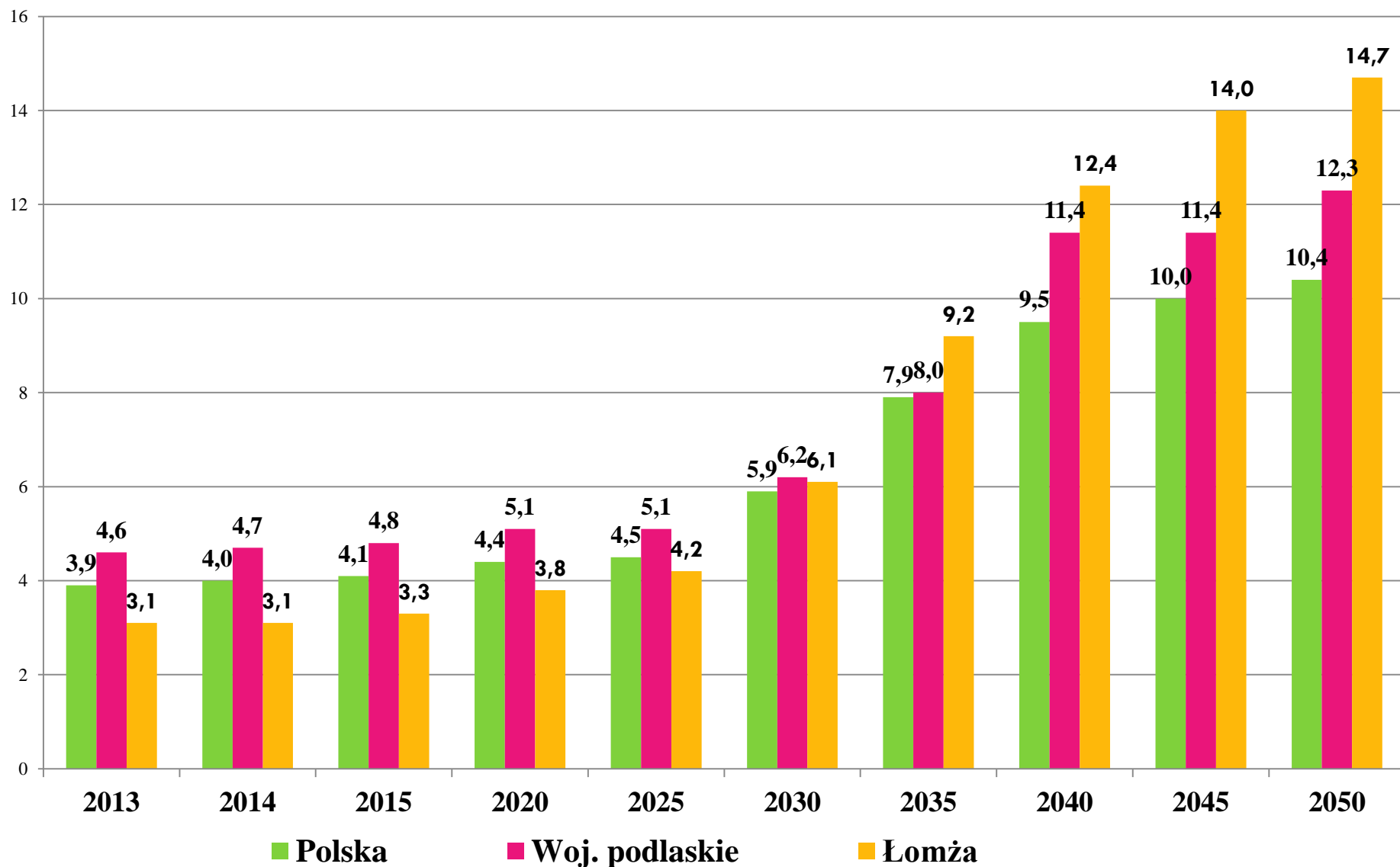
Lata	Liczba dzieci w wieku 3-6 lat
2013	2535
2014	2533
2015	2406
2016	2265
2017	2122
2018	1999
2019	1923
2020	1871
2025	1756
2030	1588
2035	1412
2040	1285
2045	1195
2050	1099

- Na terenie miasta funkcjonuje 20 placówek
- Liczba miejsc – 2195
- **Zdecydowana większość dzieci może być objętych opieką przedszkolną!!!!**

Skala potencjalnych podopiecznych

- Najczęściej pomocy długoterminowej wymagają osoby **powyżej 80. roku życia**, w fazie starości jaką jest IV wiek, charakteryzujący się utratą sprawności fizycznej i koniecznością korzystania ze wsparcia osób trzecich przy wykonywaniu codziennych czynności.
- W Łomży, podobnie jak w woj. podlaskim, będziemy mieli do czynienia z procesem podwójnego starzenia się. Z jednej strony **rośnie udział w wieku poprodukcyjnym**, z drugiej strony następuje **dynamiczny wzrost liczby i odsetka osób w wieku 80+**.
- W prognozowanym okresie populacja **80+ zwiększy się z 1 925 osób w 2013 roku (3,1%) do 6 779 w 2050 roku (14,7%)**. Największe przyrosty będą miały miejsce po 2030 roku, kiedy to roczniki powojennego *baby boomu* zaczną wchodzić w fazę zaawansowanej starości. Dynamika wzrostu będzie wyższa niż średnio w kraju i w woj. podlaskim.

Prognozowany udział ludności w wieku 80 lat i więcej w latach 2013-2050 (w %)

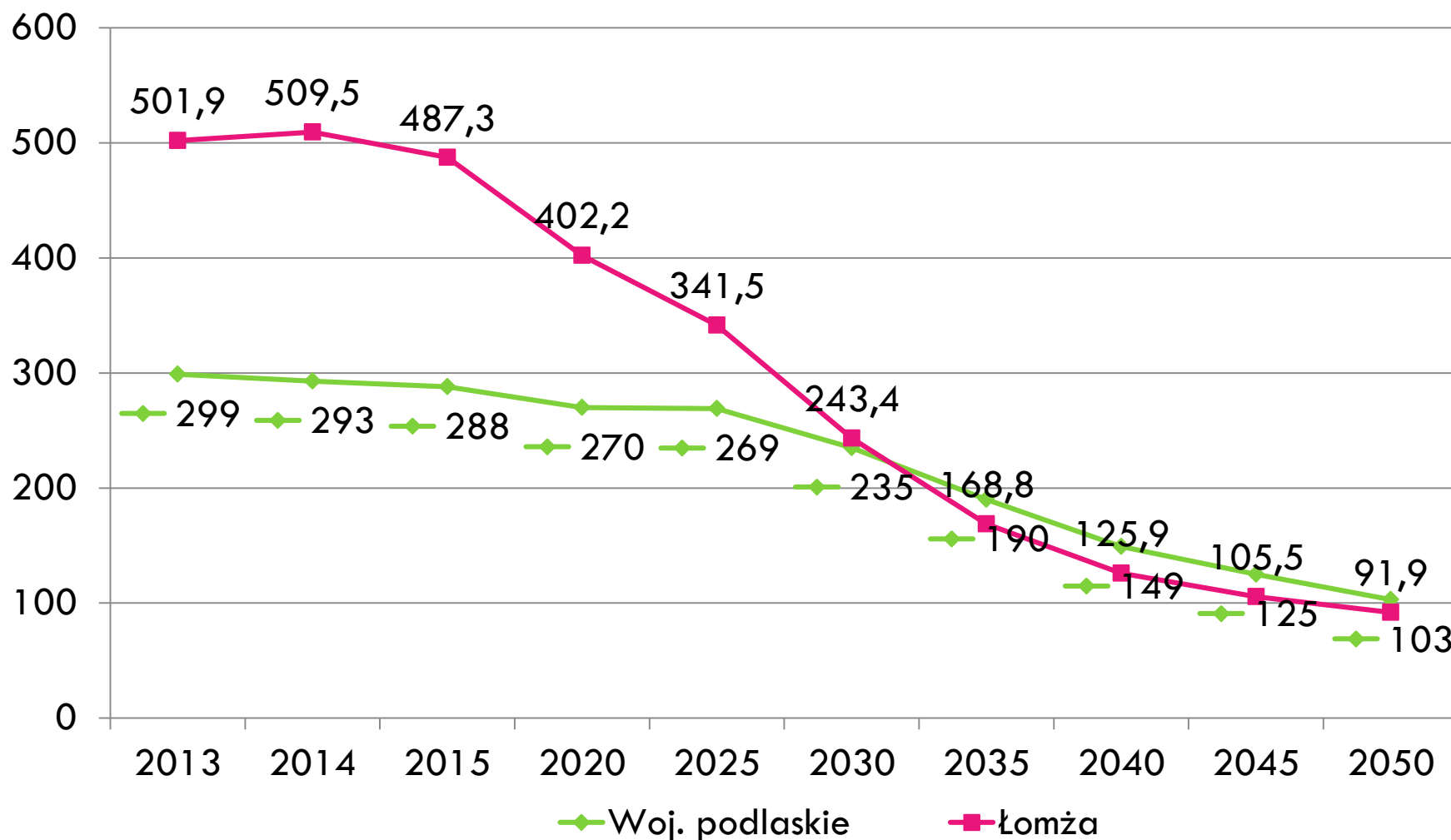
**Zmiany potencjału pielęgnacyjnego w Łomży w latach 2013-2050
(relacja potencjalnych opiekunów do potencjalnych podopiecznych w
przeliczeniu na 100 osób)**

Lata	Liczba osób w wieku 80 lat i więcej	Liczba kobiet w wieku 45-64 lata	Współczynnik potencjału pielęgnacyjnego*
2013	1925	9661	501,9
2014	1965	10012	509,5
2015	2045	9965	487,3
2016	2113	9838	465,6
2017	2191	9673	441,5
2018	2224	9485	426,5
2019	2248	9378	417,2
2020	2279	9167	402,2
2025	2490	8503	341,5
2030	3491	8498	243,4
2035	5037	8500	168,8
2040	6447	8119	125,9
2045	6905	7285	105,5
2050	6779	6229	91,9

Potencjał pielęgnacyjny Łomży na tle woj. podlaskiego

65

Opieka instytucjonalna nad zależnymi członkami rodziny

- ❖ W końcu 2013 roku działały w Łomży **4 domy i zakłady stacjonarnej pomocy społecznej**. Placówki te dysponowały **167 miejscami**, a przebywało w nich **158 mieszkańców**.
- ❖ Z danych tych wynika, iż podaż miejsc w domach opieki społecznej jest większa w stosunku do potrzeb, czego powodem są obowiązujące przepisy dotyczące finansowania pobytu w domach opieki społecznej (odpłatność usług), oraz ukształtowanie systemu wartości (tradycja, więzi rodzinne).
- ❖ W sytuacji tej często stosowanym rozwiązaniem staje się zaangażowanie członków gospodarstwa domowego i innych krewnych w realizację obowiązków opiekuńczych lub ograniczenie aktywności zawodowej jednego z partnerów na rzecz sprawowania funkcji opiekuńczych w stosunku do osób zależnych.
- ❖ Wyniki badań potwierdzają, iż w Łomży, w woj. podlaskim, podobnie jak w całej Polsce, mamy do czynienia z **dominacją wewnętrznego modelu opieki**, w którym podstawowym źródłem pomocy są osoby związane więzami rodzinnymi i krewniaczymi, co może niekorzystnie wpływać na aktywność zawodową opiekunów osób zależnych, w tym małych dzieci. Stąd istnieje potrzeba **kształcenia nieformalnych opiekunów osób zależnych**.

Skala i przyczyny ubóstwa, ocena dotychczasowych kierunków działań w tym zakresie

Problemy i ocena skuteczności działań w obszarze pracy socjalnej

Problemy i ocena rozwoju pieczy zastępczej w mieście

Poziom wynagrodzeń

68

	2002	2005	2010	2011	2012	2013
POLSKA	2239,56	2506,93	3435,00	3625,21	3744,38	3877,43
PODLASKIE	1958,00	2192,77	3019,83	3178,15	3310,71	3432,71
Ostrołęka	2237,11	2485,73	3390,85	3638,36	3776,11	3912,91
Biała Podlaska	1818,70	2111,78	3112,71	3305,79	3370,69	3461,96
Przemyśl	1882,89	2060,24	2913,67	3141,56	3234,16	3325,50
Białystok	2087,45	2365,00	3241,41	3360,36	3493,98	3627,02
Łomża	1895,81	2037,41	2782,23	2911,43	2972,85	3120,07
Suwałki	1908,06	2016,47	2811,62	2950,60	3029,62	3125,48

Rodziny wspierane przez MOPS

69

Lata	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2010	2330	3776
2011	1510	3771
2012	1698	4065
2013	1905	4601
2014	1960	4145

Zasięg korzystania z pomocy społecznej (udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem)

70

	2009	2010	2011	2012	2013
POLSKA	9,1	8,7	8,1	8,1	8,3
PODLASKIE	10,8	10,2	9,9	9,8	10,3
Ostrołęka	8,1	8,9	8,3	8,5	9,4
Biała Podlaska	5,3	5,0	5,3	5,3	6,1
Przemyśl	11,5	12,1	10,3	10,5	10,9
Białystok	5,7	5,7	5,9	5,3	6,3
Łomża	5,5	5,6	5,0	6,0	6,4
Suwałki	9,2	10,8	10,7	10,4	11,1

Powód przyznania pomocy

71

Przyczyna	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	1250	1291	1447	1440	1393
Bezrobocie	1100	1220	1032	1077	1014
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	59 30	60 15	58 43	85 56	95 56
Długotrwałą choroba	357	364	459	414	380
Niepełnosprawność	392	359	401	424	475
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	186	184	186	173	188
Alkoholizm	60	57	71	54	61

Ubóstwo rodzin

72

- Najbardziej narażone na długotrwałe ubóstwo są rodziny wielodzietne, niepełne, z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością oraz uzależnieniem.
- Ubóstwo dotyczy także rodziny, które wcześniej radziły sobie i posiadają różne dobra trwałego użytku nabyte w okresie zatrudnienia, natomiast obecnie brakuje dochodu koniecznego do pokrycia wydatków bieżących. Sytuacja takich rodzin jest tym trudniejsza, że do chwili utraty zasiłku dla bezrobotnych często osoby te nie spełniają warunków wymaganych do otrzymania zasiłku z pomocy społecznej.
- Sytuacja rodzin dotkniętych ubóstwem niesie zagrożenie dla wielu podstawowych funkcji rodziny oraz powoduje głęboką dysfunkcyjność. Powoduje uzależnienie od pomocy społecznej i instytucji pomocowych.

Główne formy pomocy społecznej

73

Formy pomocy	2010	2011	2012	2013	2014
Zasiłek okresowy	863	873	962	1049	998
Zasiłek celowy i w naturze	1676	1458	1968	2023	1899
Posiłki dla dzieci w szkole	867	878	911	807	863

Potencjał w zakresie pomocy społecznej

74

- Świadomość konieczności kompleksowego rozwiązywania problemów społecznych.
- Doświadczona i wykształcona kadra
- Posiadanie bazy pomocy instytucjonalnej (ośrodki wsparcia, świetlice, DPS).
- Lokalizacja ośrodka centrum miasta.
- Propagowanie idei wolontariatu.
- Aktywna praca na rzecz pomocy rodzinom, pomoc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych.
- Aktywne poszukiwanie środków na realizację zadań.

Bariery

75

- Niedostateczna ilość środków finansowych
- Zbyt duże obciążenie pracowników utrudniające pracę z klientem
- Brak warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej
- Brak środków finansowych na szkolenia wolontariuszy
- Niedostatecznie rozwinięte usługi opiekuńcze (brak całodobowej opieki, brak środków na zatrudnienie opiekunek domowych)
- Niezadawalająca współpraca z organizacjami i instytucjami działającym i na rzecz pomocy rodzinom
- Brak systemowych rozwiązań w pomocy społecznej

System pieczy zastępczej

Centrum Pieczy Zastępczej

77

- Jest to samodzielna jednostka budżetowa, która podejmuje działania w zakresie organizacji systemu pieczy zastępczej nad dziećmi, które z różnych względów nie mogą być pod opieką rodzin naturalnych. Centrum Pieczy Zastępczej wprowadziło w życie nowe rozwiązania organizacyjne dotyczące rodzinnej opieki zastępczej.
- **Łomża może się poszczycić faktem, że do opieki instytucjonalnej trafiają tylko dzieci nastoletnie, a wiodącym kierunkiem opieki dla dzieci z trudnym dzieciństwem są rodziny zastępcze.**
- **Wszystkie dzieci do 12 roku życia znajdują opiekę w rodzinach zastępczych , wszystkie adopcje od 15 lat prowadzone są z rodzin zastępczych.**
- Z chwilą wejścia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miasto Łomża było w grupie pionierskich Miast, które wprowadziły do systemu pomocy społecznej zawód **asystenta rodziny** dla rodzin niewydolnych wychowawczo. Asystenci zatrudnieni są w Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, co jest rozwiązaniem nowatorskim, budzącym zainteresowanie i akceptację innych samorządów i pracowników MPiPS.
- **Intensywna praca z rodziną naturalną**, wsparcie świadczone poprzez pracę asystentów, prowadzone grupy samopomocowe mają za zadanie przeciwdziałać zabieraniu dzieci z rodzin naturalnych do pieczy zastępczej. Liczba dzieci z miasta Łomży umieszczanych w pieczy zastępczej sukcesywnie maleje.

Aktywność obywatelska (kapitał społeczny)

Analiza i ocena rozwoju ilościowego i aktywności organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe Łomża

79

- na koniec 2014 r. - ok. 150, w tym: stowarzyszenia, fundacje, terenowe jednostki stowarzyszeń, kluby i stowarzyszenia sportowe (Białystok-991, Suwałki-194, Ostrołęka - 100).
- Obserwuje się zwiększenie aktywności i rozwój trzeciego sektora w Łomży, powstają nowe organizacje pozarządowe, zwiększa się zainteresowanie organizacji planowaniem przedsięwzięć i sięganiem po dofinansowanie z budżetu miejskiego.
- Wiele organizacji ma świadomość, że może mieć realny wpływ na to, co dzieje się w mieście, poprzez uczestnictwo w coraz częściej przygotowywanych konsultacjach społecznych.
- Miasto w 2014 roku uczestniczyło w projekcie „Konsultujesz, czyli o dialogu w Łomży” realizowanym przez OWOP Białystok, gdzie z zakresu konsultacji szkolili się urzędnicy, radni i przedstawiciele organizacji pozarządowych.
- **Organizacje stanowią duży potencjał Łomży, który warto wykorzystać w rozwoju miasta.**

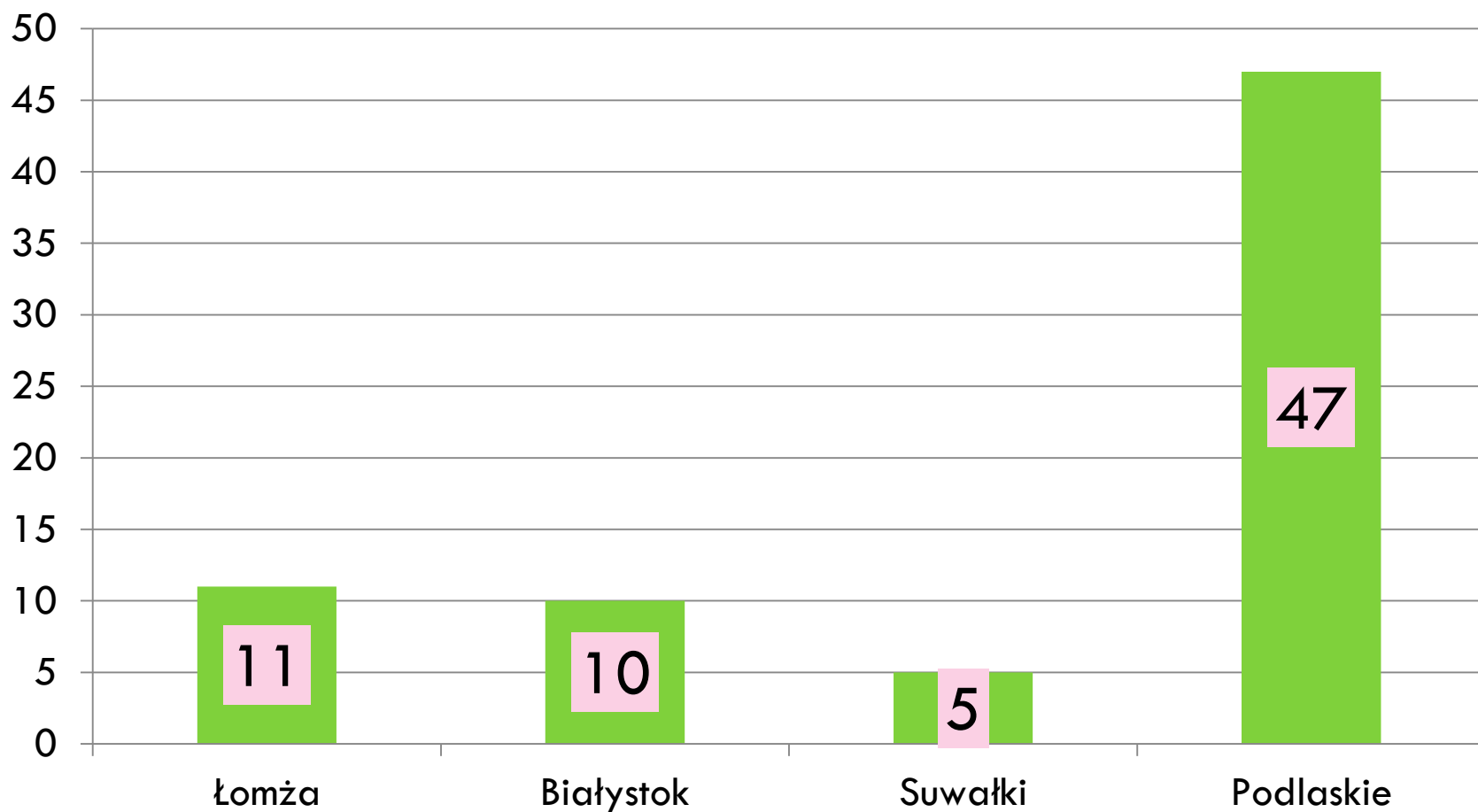
Ekonomia społeczna

Ocena rozwoju podmiotów ekonomii społecznej,
w tym spółdzielni socjalnych

Liczba spółdzielni socjalnych

81

Rozwój instytucjonalny

82

- Region łomżyński posiada potencjał do rozwoju i umacniania pozycji rynkowej podmiotów ekonomii społecznej.
- Funkcjonuje Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (w trakcie akredytacji);
- 22 listopada 2013 r. w Łomży podmioty ekonomii społecznej, w tym: spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe oraz organizacje wsparcia biznesu i nauki podjęły inicjatywę powołania **Stowarzyszenia „Łomżyńskiego Klastra Ekonomii Społecznej”**.

Identyfikacja problemów

83

- Spadkowa tendencja liczby mieszkańców.
- Dodatni przyrost naturalny.
- Korzystna struktura wieku, z wysokim udziałem ludności w wieku produkcyjnym.
- Wysoki udział ludności z wykształceniem wyższym;
- Relatywnie duża skala procesów migracyjnych;
- Niewielka skala wykorzystania potencjału pracy, czego skutkiem jest duża skala bierności zawodowej;
- Niedopasowanie struktury wykształcenia mieszkańców do struktury popytu na pracę;
- Wysoka stopa bezrobocia, w tym o charakterze strukturalnym;
- Niska liczba pracujących (na 1 000 ludności w wieku prod.);
-

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT

85

Mocne strony

- Ilościowy i jakościowy potencjał pracy.
- Dodatni przyrost naturalny (wynikający z niskiej skali umieralności).
- Wysoki stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej.
- Wysoka zdolność do rozwoju instytucjonalnych form opieki nad małym dzieckiem do lat 3.

Słabe strony

- Zmniejszająca się liczba ludności i niekorzystana struktura demograficzna (niski udział ludności w wieku przedporod.).
- Ujemne saldo migracji (w tym głównie odpływ „potencjału młodości”).
- Wysoka skala bierności zawodowej, szczególnie kobiet.
- Niedostosowanie kwalifikacyjno-kompetencyjne podaży pracy do potrzeb lokalnego rynku pracy.
- Relatywnie wysoka skala bezrobocia (głównie grup defaworyzowanych na rynku pracy).

Analiza SWOT

86

Mocne strony

- Wysoka aktywność organizacji pozarządowych (w tym w realizacji zadań powierzanych przez miasto).
- Stopień rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, w tym w szczególności spółdzielni socjalnych.
- Dobrze rozwinięty system pieczy zastępczej.

Słabe strony

- Rosnące ryzyko marginalizacji i wykluczenia społecznego osób, zwłaszcza biernych zawodowo i długotrwale bezrobotnych.
- Niska świadomość znaczenia instytucjonalnych form opieki nad małym dzieckiem.
- Niski stopień dostosowania systemu ochrony zdrowia do zmian demograficznych (w szczególności w obszarach nad osobami starszymi).
- Niskie zainteresowanie pracą w łomży przez lekarzy specjalistów.
- Niskie nakłady z budżetu miasta na programy profilaktyczne i zdrowego trybu życia mieszkańców.

Analiza SWOT

87

Mocne strony

Słabe strony

- Niewystarczająca wysokość środków finansowych na działalność statutową NGO-sów oraz niska ich zdolność do pozyskiwania środków z zewnątrz (w tym ze środków UE).

Analiza SWOT

88

Szanse

- Duża skala środków z funduszy strukturalnych UE przeznaczona na rozwiązywanie problemów społecznych zgodnie z koncepcją aktywnej polityki społecznej.
- Realizacja krajowych programów w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy oraz wspierania małych i średnich firm.
- Zmiana zasad funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia w kierunku zwiększenia ich efektywności.
- Wdrażanie rozwiązań sprzyjających godzeniu pracy z życiem rodzinnym, w tym elastycznych form zatrudnienia

Zagrożenia

- Silny spadek potencjału pracy oraz starzenie się ludności w całej UE (presja migracyjna).
- Istniejący system instrumentów rynku pracy gwarantuje ich krótkookresową efektywność.
- Istniejący system pomocy społecznej nie sprzyja wdrożeniu aktywnej polityki społecznej w skali lokalnej.
- Niewystarczająca obsada kadrowa urzędów pracy oraz instytucji pomocy społecznej w kontekście realizacji zadań aktywizujących.
- Niska skala środków finansowych na aktywizację zawodową opiekunów osób zależnych (kobiet), z wykorzystaniem różnych form (dominacja opieki

Analiza SWOT

89

Szanse

- Wzrastająca rola ekonomii społecznej i rozwój kompleksowego systemu usług społecznych
- Duża rola NGO w wykorzystaniu funduszy strukturalnych UE
- Działania na rzecz stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Zagrożenia

- Istniejący system zabezpieczenia społecznego ogranicza możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych (obawa utraty świadczenia rentowego).
- Bariery w dostępie do środków pomocowych przez organizacje pozarządowe w perspektywie finansowej na lata 2014-2020
- Brak rozwiązań systemowych w zakresie dostosowania systemu ochrony zdrowia do prognozowanych zmian demograficznych (w szczególności wzmocnienie działań na rzecz rozwoju infrastruktury i zasobów kadrowych w obszarach opieki nad matką i dzieckiem oraz osobami starszymi)

Analiza SWOT

90

Szanse

- Promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej.
- Utrzymywanie się mody na zdrowy styl życia.

Zagrożenia

- Niska świadomość przedsiębiorstw w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu i zrozumienia dla wartości zasobów pracy jako kapitału przedsiębiorstwa.